ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890 — ΕΤΟΣ Ζ' — ΑΡΙΘ. 26

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κύριοι συνδρομηταὶ ἡμῶν, οἱ μὴ ἐμβάσαντες ἔτι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν, νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν ἀποστολήν των.

Ἐπίσης γνωστοποιεῖται τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ, ὅτι δύνανται νὰ μετρήσωσιν αὐτὰς τῷ ἀντιπροσωπεύοντι τὴν «Ἑβδομάδα» Τραπεζιτικῷ κατα-στήματι τοῦ κ. Πεσμαζόγλου.

Τοῖς ἐν Καίρῳ τῷ κ. Στ. Χωνῷ
Τοῖς ἐν Βόλῳ τῷ κ. Γ. Ἀλεξανδρίδῃ
Τοῖς ἐν Πάτραις τῷ κ. Α. Κανελλοπούλῳ
Τοῖς ἐν Σύρῳ τῷ κ. Ι. Τ. Δαμβέργῃ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Στάνλεϋ ἠγάπησεν Ἑλληνίδα, ὑπὸ Γ. Μαρκόνου.
Οἱ ταξιδιάριδες (εἰσπράκτορες ἐμπόρων) εἰκὼν ἐκ τοῦ συγχρόνου ἰδιωτικοῦ βίου, ὑπὸ Βλασίου Σκαρδέλη.
Τὸ Λεύκωμα τῆς Ἑβδομάδος. Ἐρώτησις ΙΘ'.
Διατί δὲν ἐνυμφεύθητε; Ἐκ τῶν ἐρωτήσεων τῆς Illustration.
Ἡ πενία τοῦ Κοραῆ ὑπὸ Δ. Θερειανοῦ.
Ἀρχοντοπούλα — Χωρεκή, διήγημα Ἀλεξάνδρου Πούσκιν. Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ, ὑπὸ Α. Τ. Κωνσταντινίδου.
Ὁ βασιλεὺς Ἄπεπις, μυθιστορία Victor Cherbuliez. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη. (Συνέχεια).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά.—Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

Ο ΣΤΑΝΛΕΪ ΗΓΑΠΗΣΕΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Πρὶν ἢ ὁ Στάνλεϋ γείνῃ Στάνλεϋ, ἔνδοξος τοῦτέστι καὶ μέγας, ἦτο ἁπλοῦς ἄνθρωπος καὶ μάλιστα ἀνταποκριτὴς ἐφημερίδων. Καὶ πρὶν ἢ ὁ ἀκάματος ἐξερευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς πληρώσῃ τὸν κόσμον διὰ τῆς φήμης του, διῆλθεν ἡμέρας σκοτεινὰς ἀλλὰ γλυκείας, ὅσον ἡ σκιὰ δροσεροῦ ἄλσους.

Ἄγνωστον ἂν ὁ μεσουρανῶν ἤδη ἥλιος τῆς δόξης του, ἐξήτμισε διὰ τῶν θερμῶν ἀκτίνων του τὰς δροσερὰς ἐκείνας ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος. Ἤδη, ὅτε βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες διαγωνίζονται τίς πρῶτος νὰ τείνῃ αὐτῷ φιλικωτέραν τὴν χεῖρα, ἴσως δὲν μένει αὐτῷ καιρὸς ν' ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην τὴν βραχυχρόνιον ὑπὸ τὰς ὁάσεις διαμονήν. Ὅτε ὅμως ἀποφεύγων τὰ φλογερὰ νέφη τῆς ἄμμου, δι' ὧν οἱ λίβες τῶν αφρικανικῶν ἐρήμων ἠπείλουν αὐτόν, ἀνεπαύετο ὑπὸ τὰ μοσχοβόλα καὶ βαθύσκια δένδρα παρθένου δάσους, τίς οἶδεν ἂν ὁ νοῦς τοῦ διατρέχων τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις δὲν ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα ἐπανίδῃ τὰ μέρη, ἐν οἷς ἡ καρδία του ἠσθάνθη τοὺς τρυφερωτέρους πόθους τῆς ζωῆς;

*

Εἰς τοὺς πολλοὺς εἶνε ἄγνωστος ἡ σελὶς αὐτὴ τῆς ἱστορίας τοῦ Στάνλεϋ καὶ οὐδεμία τὴν ἀναφέρει ἐκ τῶν ἀπείρων βιογραφιῶν, αἵτινες πληροῦσι νῦν τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικά. Οὐδὲ εἶνε μυθολογημά τι ἐξ ἐκείνων, δι' ὧν κοσμεῖ ἡ παράδοσις τὸ παρελθὸν ἐξεχόντων ἡρώων. Εἶνε ἁπλουστάτη ἀλήθεια, τόσον ἁπλῆ, ὥστε οὐδὲν θὰ ἐπαρουσίαζε τὸ ἐνδιαφέρον ἂν ἐπρόκειτο περὶ οἱουδήποτε ἄλλου.

Ἁπλοῦς ἔρως ἀτυχὴς μάλιστα.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐπεισόδιον τοιαύτην κάποτε ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μετέπειτα βίου τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὥστε τὸ περιτυλλέγει ἡ ἱστορία καὶ δι' αὐτοῦ ἑρμηνεύει κάποτε ἔργα, ἅτινα ἄνευ αὐτοῦ θὰ ἔμενον ἀνεξήγητα. Τίς οἶδε δὲ βραδύτερον ἂν αὐτὸς ὁ ἀτυχὴς ἔρως τοῦ Στάνλεϋ δὲν παρουσιασθῇ ὡς ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς σημερινῆς δόξης του!

Ὅταν δὲν εἶνέ τις ὀπαδὸς τοῦ πεπρωμένου πιστεύει, ὅτι αἰτίαι ἐλάχισται, γίνονται συχνάκις μητέρες μεγάλων ἀποτελεσμάτων. Ἤδη ὅμως ἡ αἰτία δὲν εἶνε μικρά. Ὁ Στάνλεϋ ἐγκατέλειψε τὴν καρδίαν του ἐν Ἑλλάδι. Ἂν μετ' αὐτῆς ἀνεχώρει ὑπήκοος τῶν ἀνεξιχνιάστων αὐτῆς ὁρμῶν, θὰ ἐγίνετο ἀρά γε τόσον ριψοκίνδυνος, τόσον τολμηρός, τόσον περιβόητος; Τίς δύναται νὰ δώσῃ κατηγορηματικὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο;

*

Ἡ ἱστορία εἴποιμεν εἶνε μικρὰ καὶ ἁπλουστάτη· μόνον αἱ συνέπειαί της πιθανὸν νὰ ἐγίνοντο μεγάλαι.

Ὁ Στάνλεϋ, πρὶν γείνῃ Στάνλεϋ, μὲ ἄλλο ὄνομα μάλιστα, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀνταποκριτὴς ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, καὶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον διέμενεν ἐν Σύρῳ. Τὸ πολυάσχολον πλῆθος τῶν περιπατητῶν τῆς Πλατείας συνειθισμένον εἰς τόσους διερχομένους ξένους, οὐδεμιᾶς ἐν ἀρχῇ ἠξίωσεν αὐτὸν προσοχῆς. Βραδύτερον ὅμως ὁ ξένος προεκάλει τῶν πάντων τὰ βλέμματα. Τί; μὴ προεμάντευσαν οἱ φίλοι Ἑρμουπολῖται ὁποῖον ἀνέμενεν αὐτὸν μέλλον; Ποσῶς· ἐπαραξενεύθησαν μόνον μαθόντες, ὅτι ὁ ξένος αὐτός, ὁ ἄγνωστος, ἀπέβλεψε πρὸς τὴν ὡραιοτέραν κόρην τῆς νήσου καὶ ἐξ ἔρωτος μεγάλου τρωθείς, ἀφοῦ μάτην διὰ συχνῶν ἐν τῇ Πλατείᾳ περιπάτων ἐπόθησε νὰ προκαλέσῃ παρόμοιον αἴσθημα, ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρά της. Δι' αὐτὸ πάντες τὸν παρετήρουν μετὰ περιεργίας, σχεδὸν μετ' ὀργῆς, ὡς ἐκδηλώσαντα οὕτως ἁρπακτικὰς διαθέσεις κατὰ τοῦ ἐγχωρίου ἐγκαλλωπίσματος.

Ἀποφεύγομεν νὰ ἀναφέρωμεν ὀνόματα καὶ χρονολογίας, ἀλλ' ἡ ἱστορία δὲν θὰ τὰ παραμελήσῃ οὐδὲ ταῦτα. Ἀρκούμεθα μόνον εἰς τὰ γεγονότα, ὧν τὸ πρῶτον ὑπῆρξεν οἰκογενειακὸν συμβούλιον, κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν εἰθισμένα, συμβούλιον, οὗτινος ἡ ἀπόφασις ὑπῆρξεν ἀναβλητική.

Ἡ ἀναβολὴ εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶνε συνώνυμος πρὸς τὴν καταδίκην. Ὁ Στάνλεϋ ὅμως δὲν ἦτο ἄνθρωπος νὰ ὑποχώρησῃ. Ἐπέμεινε μὲ τὴν σιδηρᾶν ἐκείνην ὑπομονήν, ἧς τὰ δείγματα ἐθαύμασεν ὁ κόσμος βραδύτερον. Καὶ ἐν τῷ μεταξὺ οἱ οἰκεῖοι ἐζήτουν καὶ ἐλάμβανον περὶ αὐτοῦ τὰς ἀρίστας τῶν πληροφοριῶν. Αἱ ἐξ Ἀγγλίας ἐπιστολαὶ συνιστῶν αὐτὸν ὡς ἀληθὲς εὕρημα. Καὶ οἱ γονεῖς τῆς ὡραίας Ἑλληνίδος συγκατένευσαν εἰς τὸν γάμον, ἀλλ' ὑπὸ ἕνα ὅρον, ὑπαγορευθέντα ὑπὸ τῆς πρὸς τὴν κόρην στοργῆς, καὶ συνήθη ἄλλως τε παρ' ἡμῖν:—Νὰ ἐγκαταστῇ ὁ γαμβρὸς ἐν Ἑλλάδι!

Ὁ γαμβρὸς ὅμως ἐκαλεῖτο Στάνλεϋ.

*

Τίς οἶδε ποία συνεκροτήθη πάλη μεταξὺ τοῦ δαίμονος τῶν περιηγήσεων ἐξ ἑνός, ὅστις τὸν ὤθει ἐμπρός, πάντοτε ἐμπρός, ὅστις ἐκτοτε ἴσως τῷ ἐπεδείκνυε τὰς ἀνεξερευνήτους ἐκτάσεις τῆς Ἀφρικῆς, τὰς ὑπὸ ἀγρίων καὶ πυγμαίων κατοικουμένας χώρας, τὰ ἀχανῆ δάση, τὸν εὐρὺν τῆς δόξης ὁρίζοντα,—καὶ τῆς καρδίας του, ἐξ ἄλλου, ἣν καθήλου ἐκεῖ ὁ γλυκὺς ἄγγελος ἠρέμου καὶ εὐτυχοῦς οἰκογενειακοῦ βίου. Τίς οἶδεν ἂν τὰ στήθη τοῦ ἀνταποκριτοῦ δὲν ὑπέστησαν καταιγίδας μεγαλητέρας ἐκείνων, πρὸς ἃς σῶμα πρὸς σῶμα ἐπάλαισεν ὁ ἐξερευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα ἐν τούτοις τῆς πάλης ὑπῆρξεν ἡ ἧττα τῆς καρδίας. Καὶ ὁ Στάνλεϋ ἀνεχώρησεν ἐκ Σύρου καὶ ἐξ Ἑλλάδος, ἵνα μὴ ἐπανέλθῃ πλέον.

*

Μυρίας ἐρωτήσεις γεννᾷ ἡ γόνιμος φαντασία, ἀλλὰ μάτην σπεύδει ὄπισθεν ἑκάστης πρὸς εὕρεσιν ἀπαντήσεως:

Ἐὰν ἐνίκα ὁ ἔρως καὶ ἐνεκαθίστατο ἐν Ἑλλάδι ὁ γαμβρός, τί θὰ ἐγίνετο; Στρέφομεν πέριξ τὸ βλέμμα, ἵνα εὕρωμεν τὸ πρόσωπον, πρὸς ὃ ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ, ἀλλὰ ματαίως. Πολλοὶ ἐνεκατεστάθησαν παρ' ἡμῖν ξένοι καὶ οἱ γλυκεῖς τῆς οἰκογενείας δεσμοὶ μετέβαλον αὐτοὺς εἰς φιλέλληνας ἐν ἀρχῇ, εἰς Ἕλληνας κατόπιν. Ἰδοὺ εἷς, ἰδοὺ ἄλλος. Ἦτο δυνατὸν εἰς ἐκ τούτων νὰ ἐνέκλειε ψυχὴν Στάνλεϋ; Ἄγνωστον.

Ἀλλὰ τοιαύτη ψυχή, ἦτο δυνατὸν νὰ ἐγκαθειρχθῇ ἐν σώματι παραγγελιοδόχου, ἐμπόρου, ἀξιωματικοῦ, βουλευτοῦ ἢ καὶ δημοσιογράφου, ὑφ' οὓς ὅρους φυτοζωοῦσιν οὗτοι παρ' ἡμῖν; Θὰ ἐγίνετο ἴσως ἀρχαιολόγος, ἵνα εὕρῃ στάδιον εὐρὺ ἡ δαιμονία ἐνεργητικότης του; Ἢ θὰ ἐγίνετο ἡ Ἑλλὰς ἀφετηρία τῶν μακρῶν πλόων του, καὶ τὸ Κόγγον θὰ προσηρτᾶτο εἰς τὴν Ἑλλάδα; Ὦ περὶ τοῦ τελευταίου τούτου μόνον, δύναταί τις ν' ἀποφανθῇ ἀρνητικῶς.

Ὡς ἀέριον ἐξ ἐκπομπατισθείσης φιάλης θὰ

ἐξατμίζετο ὅλη ἡ δύναμις, ἡ ἐπιμονή, ἡ ἀκατάβλητος θέλησίς του, ἢ ἄλλον λαμβάνουσαι δρόμον θ' ἀπέβκινον τῇ θετῇ του πατρίδι ἐπωφελεῖς ὅσον καὶ εὐεργετικαί;

Ἀλλ' ἂν δὲν ἦτο τοιαύτη τῶν οἰκείων τῆς Ἑλληνίδος ἡ ἀπόφασις, ἂν συγκατετίθεντο ν' ἀποχωρισθῶσι τῆς κόρης καὶ ἀνεχώρει αὕτη μετὰ τοῦ ξένου, θὰ ἦσαν ἄρά γε τόσον ἀσθενεῖς τοῦ ὀμεναίου αἱ ἀγκάλαι, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑπεκφεύγει ὑπ' αὐτὰς καὶ νὰ ταξειδεύῃ μακρὰν, διατρέχων ἀπέραντους ἐκτάσεις;

Καὶ δὲν θὰ ἀνέκοπτε τὸ ταχὺ βῆμά του ὁ φόβος, οὐχὶ φυλῶν ἀγρίων ἢ θηρίων φοβερῶν, ἀλλὰ μικρᾶς τοῦ τέκνου του ἀδιαθεσίας; Καὶ θὰ ἐπεράτου τὸ κολοσσαῖον ἔργον του, θὰ ἦτο ἕτοιμος ν' ἀναλάβῃ ἄλλο ἔτι μᾶλλον τεράστιον, ἂν μικραὶ παιδικαὶ φωναὶ τῷ ἔλεγον: ὀπίσω! νικήτριαι αὗαι τοῦ δαίμονος, ὅστις τῷ κράζει: ἐμπρός;

Οὐδεὶς δύναται νὰ προμαντεύσῃ, ὅ,τι δὲν ἦτο πεπρωμένον νὰ συμβῇ, ὅπως οὐδεὶς ἐπίσης δύναται νὰ εἴπῃ πότε θὰ ἦτο εὐτυχέστερος ὁ Στάνλεύ: ἐπὶ μύρτων βαυκαλίζων τέκνα προσφιλῆ, ἢ ἐπὶ δαφνῶν ἀναπαύων τὴν κεφαλήν του;

*

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μόνον ὅπερ ἠδύνατό τις νὰ λάβῃ ὡς ὑπόθεσιν μυθιστορίας. Παράδοξος συγκυρία τύχης, συνετέλεσεν, ὥστε ἡ ὡραία τῆς Ἑρμουπόλεως Καρυᾶτις νὰ νυμφευθῇ ξένον, καὶ νὰ εὑρίσκεται ἐν Βρυξέλλαις ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἐτελεῖτο ἐκεῖ τοῦ σχεδὸν ἀπορριφθέντος μνηστῆρος ἡ ἀποθέωσις.

Τὴν εἶδεν ἄρά γε; Τὸν ἐπανεῖδεν; Ἀνεγνωρίσθησαν; Ἔμαθεν ἐκείνη, ὅτι τὸ ὄνομα, τὸ πλήρουν τὴν πόλιν καὶ τὸν κόσμον, ἦτο ἐκεῖνο, ὅπερ τῇ εἶχεν ἄλλοτε προσφερθῆ;

Ἀλλὰ εἰς ταῦτα μόνος ὁ μυθιστοριογράφος δύναται νὰ ἀπαντήσῃ. Ἡμεῖς ἀνελάβομεν νὰ γράψωμεν ἓν ἐπεισόδιον ἱστορίας... ἑλληνικῆς μάλιστα· ὅτι: ὁ Στάνλεύ ἠγάπησεν Ἑλληνίδα.

Ι. Μαρανος

ΕΙΚΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

ΟΙ ΤΑΞΙΡΔΑΡΙΔΕΣ

(Εἰσπράκτορες τῶν ἐμπόρων.)

Πλεῖστοι τῶν μεγαλεμπόρων, τραπεζιτῶν, γαιοκτημόνων, βαθυπλούτων, διηγούμενοι ἐν ἀφελείᾳ καὶ εἰλικρινείᾳ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολυμόχθου σταδίου των, εἶνε τόσον ἐπαίνου καὶ θαυμασμοῦ καὶ τιμῆς ἄξιοι, ὅσον ἄλλοι ὅμοιοί των, ἀγωνιζόμενοι νὰ συγκρύψωσιν ὑπὸ γελοίας ματαιότητας τὴν πενιχρότητα καὶ ταπεινότητα τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ βίου των, εἶνε καταγέλαστοι, οἴκτου δὲ ἄξιοι καθίστανται, ὅταν ἐρυθριῶντες ἀπαρνοῦνται τὸ ταπεινὸν παρελθόν των, ζηλοῦντες καὶ ἀντιποιούμενοι ψευδῶς ἀνυπάρκτους τίτλους de distinction ἐκ καταγωγῆς διογενοῦς!

Ἀλλ' ἀφίνοντες τούτους νὰ αἰσχύνωνται καὶ ν' ἀπαρνῶνται ἑαυτοὺς καὶ τοὺς γονεῖς των, ἃς μελετήσωμεν διὰ βραχέων τοὺς πρώτους.

Ναυτόπαιδες γυμνόποδες, ἔγειναν κύριοι καὶ ἰδιοκτῆται στόλων διασχιζόντων πάσας τὰς θαλάσσας. Ταπεινοί, ὑπὸ ἱδρῶτος περιρρεόμενοι, γυρολόγοι, ἀνεδείχθησαν μεγαλέμποροι ἔχοντες τόσους γραμματικοὺς καὶ ὑπαλλήλους, ὅσα δὲν εἶχον κομπιὰ εἰς τὸν *ταμπλᾶν* των πρὸς πώλησιν. Ἁπλοῖ στοιχειοθέται τυπογραφεῖου κατέστησαν ἰδιοκτῆται τῶν μεγίστων τυπογραφείων καὶ ἐκδόται τῶν πολυτιμοτάτων συγγραμμάτων. Λοῦστροι καὶ ἐφημεριδοπῶλαι διηύθυνον μεγαλοπρεπέστατα ξενοδοχεῖα καὶ ἐπικερδέστατα παντοπωλεῖα. Καὶ ποῦ ν' ἀπαριθμήσῃ τις πάντας, ὅσοι ἐκ ταπεινῶν ἔγειναν μεγάλοι, ὅσοι ἐκ τοῦ μηδενὸς συνεσώρευσαν περιουσίας κολοσσιαίας; Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐν τῷ κύκλῳ τῆς δράσεώς των εἶνε ἥρωες τῆς κοινωνίας, ὑπὸ τὸν περιορισμόν, ὅτι ἡ ἀνύψωσίς των δὲν εἶνε ἔργον τυφλῆς τύχης οὐδὲ κρύπτει ἔγκλημά τι ἢ δολιότητας.

Εἶνε λίαν περίεργος καὶ ἐνδιαφέρουσα ἡ ἀνέλιξις τοῦ βίου καὶ τῶν διαφόρων διαδοχικῶν σταδίων τοιούτου ἀνδρός, ἰδίᾳ ἐμπόρου. Λαμβάνει αὕτη ἀλληλοδιάδοχος μεταμορφώσεις τοιαύτας, ὅσαι εἰς οὐδὲν εἶδος τῶν ἐντόμων συμβαίνουσι.

Παῖς δεκαετὴς ἢ δωδεκαετὴς τὸ πολὺ λαμβάνει τὴν εὐχὴν τῶν γονέων του, κάμνει τὸν σταυρόν του καὶ ἀναχωρεῖ ἐκ τοῦ μικροῦ χωρίου του. Ἐν μικρᾷ πήρᾳ ἐξηρτημένῃ ἀπὸ τοῦ ὤμου ἔχει τὸν δεύτερον χιτῶνά του καὶ ὀλίγον ἄρτον ὡς μόνα ἐφόδια. Κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ὁ πατὴρ ἀποτείνει πρὸς τὸν ξενητευόμενον υἱόν του τὰς τελευταίας πατρικὰς συμβουλάς του.

— Νὰ μὴ ξεχνᾷς, παιδί μου, τὴν ἐκκλησιά, νὰ ἦσαι τίμιος καὶ νὰ θυμᾶσαι τὴν μητέρα σου καὶ τὰ ἀδέλφια σου. Ἄντε! πήγαινε 'ς τὸ καλό! ὁ Θεὸς μαζῆ σου! ἔχε τὴν εὐχή μου!

Ὁ μικρὸς ἀσπάζεται μὲ δάκρυα τὴν τραχεῖαν χεῖρα τοῦ πατρός του, ὅτε οὗτος ἐμβάλλει εἰς τὴν χεῖρα τοῦ υἱοῦ του 4—5 κερμάτια, τὸ μόνον κεφάλαιον. διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πολυκύμαντον κόσμον.

Ἡ μήτηρ κλαίει, ἀσπάζεται τὸ παιδί της καὶ ἐγχειρίζει εἰς αὐτὸ ζεῦγος περιποιδίων, ἔργον τῶν χειρῶν της καινουργές.

Μετ' ὀλίγον ὁ παῖς γίνεται ἄφαντος ὄπισθεν τῶν λόφων, οἱ δὲ γονεῖς ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν οἰκίαν των μεταξὺ θλίψεως καὶ χαρᾶς ἀορίστων ἐλπίδων.

Ὁ μικρὸς ταξειδιώτης—ἃς εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν—ὁδοιπορῶν δὲν κάμνει σχέδια· ἡ ἡλικία του δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸν κόσμον. Ἡ μόνη εὐχή του εἶνε νὰ δυνηθῇ εὐκόλως ν' ἀνεύρῃ ἐν τῇ πόλει τὸν συμπατριώτην του, ὅστις πρὸ ἓξ μηνῶν εἶχεν ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ χωρίου του. Ἤρκει ν' ἀνεύρῃ αὐτόν· ὅλα τὰ ἄλλα ὁ Θεὸς θὰ τὰ ἔφερνε δεξιά.

— Ποῖον ἀφίνει ὁ Θεός;

Φθάνει εἰς τὴν πόλιν καὶ μετά τινας περιπετείας εὑρίσκει τὸν συμπατριώτην του, τῇ βοηθείᾳ δὲ αὐτοῦ εἰσέρχεται ὡς ὑπηρέτης εἰς τὴν οἰκίαν μικρεμπόρου τινός, ὅστις προγράφει εἰς τὸν μικρὸν τὰς ὑπηρεσίας του ὡς ἑξῆς.

Τὸ πρωί, πολλὰ πρωί, θὰ παίρνῃ τὰ κλειδιὰ καὶ θὰ πηγαίνῃ ν' ἀνοίγῃ τὸ μαγαζί, τὸ ὁποῖον θὰ σαρόνῃ καλά.

Ἔπειτα, ἀφοῦ τὸ *ἀφεντικὸ* ψωνίσῃ, θὰ φέρῃ τὰ ὀψώνια εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου θὰ βοηθήσῃ τὴν οἰκοδέσποιναν εἰς οἰκιακὰς καὶ μαγειρικὰς ἐργασίας, π. χ. θὰ σαρώσῃ τὴν αὐλήν. θ' ἀνάψῃ φωτιά, θὰ φέρῃ νερόν, θὰ νοψῇ ξύλα, θὰ καθαρίσῃ ἄλλοτε κρόμμυα, ἄλλοτε ρύζι, ἄλλοτ' ἄλλο τι, θὰ λικνίζῃ τὸ μικρὸν ἢ θὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγκάλην.

Ἀφοῦ τελειώσῃ τὰς ἐργασίας ταύτας, θὰ ἔρχεται πάλιν εἰς τὸ μαγαζί, ὅπου θὰ εὑρεθῇ πάντοτε ἐργασία τις, καὶ ὅπου παιδεύεται καὶ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ ἐμπορίου.

Ἀπέναντι τῶν ἐργασιῶν τούτων ἀντιμισθίαν ἔχει τὸ ψωμί του καὶ κατοικίαν, καὶ μετὰ ἓν ἔτος, ἐὰν τὸ ἀφεντικὸν μένῃ εὐχαριστημένον, καὶ ἡ οἰκοδέσποινα δὲν ἔχῃ βαρέα παράπονα, θὰ λαμβάνῃ καὶ μισθόν τινα.

Τὸ ἔτος τοῦτο, τῷ ὄντι, εἶνε ἔτος δοκιμασίας, καὶ κατ' αὐτὸ θὰ φανῇ περίπου *ἂν ἔχῃ μέλλον* ὁ μικρὸς ὑπηρέτης.

Τρία τέσσαρα ἔτη ἐξακολουθεῖ ἡ *ἀμφίβιος* αὕτη ὑπηρεσία. Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου ὁ ὑπηρέτης προσκολλᾶται περισσότερον εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα καὶ ἀρχίζει νὰ λέγηται *ὑπάλληλος*.

Ὅταν εἰς τὸν ὑπάλληλον ὁ ἐμπορικὸς κύκλος τοῦ ἀφέντη φανῇ περιωρισμένος, ὅπερ ἐνδεχόμενον νὰ προδίδῃ ἐμπορικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα, παραιτεῖται καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μεγαλεμπόρου.

Τὰ ἔτη προχωροῦσιν. Ὁ ἄξεστος καὶ ἀφελὴς χωρικὸς εἶνε μὲν ἴσως κατὰ βάθος χωριάτης, ἐξωτερικῶς ὅμως ἐξωκειώθη μὲ τὸν ἀστικὸν βίον καὶ κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐνδύεται καὶ φέρεται ὡς κομψευόμενος, ἀπομιμούμενος λίαν ἐπιτυχῶς τοὺς τρόπους τῆς ἐμπορικῆς τάξεως.

Ὁ ἐμποροϋπάλληλος ἀνῆλθεν ἤδη ἀρκετὰς βαθμίδας ἐν τῇ κλίμακι τοῦ ἐμπορικοῦ σταδίου.

Κατ' ἀρχὰς ἦτο βωβὸν ὅλως πρόσωπον ἐν τῷ καταστήματι· κατεβίβαζε τὰ ἐμπορεύματα ἀπὸ τὰ *ράφια* διὰ τοὺς πελάτας, κατέβρεχε τὸ πάτωμα, ἐξεσκόνιζε τὰ ἐμπορεύματα, καὶ ἐκόμιζεν αὐτὰ εἰς τὰς οἰκίας. Σὺν τῷ χρόνῳ ἔλεγε τὰς τιμὰς εἰς τοὺς πελάτας, συνεζήτει μετ' αὐτῶν, παρεπονεῖτο κατὰ τοῦ *δασμολογίου* καὶ τοῦ *συναλλάγματος*. Ταῦτα δὲ εἶνε πράγματα, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς ἀκούων ἰλιγγιᾷ. Περίεργος δὲ εἶνε ἡ εὐχέρεια, μὲ τὴν ὁποίαν λογαριάζει καὶ ἂν ποτε περιπέσῃ εἰς λογιστικὸν λάθος, τοῦτο εἶνε πάντοτε πρὸς ὄφελος τοῦ καταστήματος. Τοιοῦτο δὲ μειονέκτημα ἐν τῇ λογιστικῇ φαίνεται ἀξιόλογον συστατικὸν δι' ἕναν ἐμποροϋπάλληλον, καὶ ἐπομένως εἶνε πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ μὴ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν του ὁ προϊστάμενος.

Ὁ ὑπάλληλός μας εἶνε ἤδη ἀκμαῖος, ὡραῖος, ρωμαλέος· διὰ τῆς φαντασίας του βλέπει πρὸ ἑαυτοῦ λαμπρὸν στάδιον· εἶνε ἡ χαρὰ τῶν γονέων του καὶ τὸ καύχημα τῶν συμπατριωτῶν του, ἂν καὶ τῷ ἀρέσκῃ ἐνίοτε νὰ τοὺς εἰρωνεύεται μὲ ἀστικὴν καὶ χωρικὴν ἀναμίξ λεπτότητα.

Ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ὁ ὑπάλληλός

μας εἶνε ἤδη *παλληκάρι* μὲ ὅλας τὰς τάσεις τοῦ παλληκαρισμοῦ. Ἀλλὰ θὰ εἴπητε, τί κοινὸν μεταξὺ ἐμπορίας καὶ παλληκαρισμοῦ; Καὶ ὅμως ὁ παλληκαρισμὸς εἶνε ἓν ἐκ τῶν σταδίων τοῦ ἐμπορικοῦ βίου καὶ δὴ τὸ μόνον ἰδανικόν.

Δυστυχῶς ὅμως, ὡς ὅλα τὰ εἴδη τοῦ παλληκαρισμοῦ καὶ τοῦ ἱπποτισμοῦ ὁλονὲν καταστρέφει ὁ νεώτερος πολιτισμὸς μὲ τὰς νέας συνθήκας τοῦ βίου του, οὕτω καὶ ὁ ἐμπορικὸς παλληκαρισμὸς ἐκπνέει ὁσημέραι ἐχθροὺς ἔχει τοὺς σιδηροδρόμους, τοὺς τηλεγράφους, τὰς τραπέζας, τὰς ἐπιταγάς, τὰ συναλλάγματα. Δυνάμεθα ὅμως ἀκομη νὰ τὸν ἴδωμεν. Ἂς μεταβῶμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας, τῆς μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Αἰγύπτου· ἐκεῖ θὰ ἴδωμεν τὰ *παλληκάρια* τῶν ἐμπόρων, τοὺς *ταξιρδάριδες*.

Οἱ ἔμποροι τῶν πόλεων, τῶν χωρῶν ἐκείνων ἔχουσι πελάτας ἐμπόρους ἐκ μερῶν μεμακρυσμένων, ἀπεχόντων τριῶν, πέντε, δέκα, δεκαπέντε ἡμερῶν δρόμον, μεθ' ὧν συνήθως οὐδεμία συγκοινωνία ὑπάρχει. Πωλοῦσι δὲ εἰς τοὺς ἐμπόρους ἐκείνους μὲ ὀλίγα μὲν μετρητά, μὲ πολλὰς δὲ προθεσμίας. Ἀναγκάζονται λοιπὸν νὰ στέλλωσιν ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης των, συνάμα δὲ τολμηροὺς καὶ ἀνδρείους (διότι αἱ εἰρημέναι χῶραι δὲν διακρίνονται ἐπὶ ἀσφαλείᾳ), διὰ νὰ συνάξωσι παρὰ τῶν πελατῶν των ἐμπόρων τὰ ὀφειλόμενα. Οἱ ἐμποροικοὶ οὗτοι εἰσπράκτορες εἶνε γνωστοὶ καθ' ὅλην τὴν Τουρκίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα ταξιρδάριδες. Οἱ ταξιρδάριδες εἶνε οἱ *ἀρματωλοὶ* τοῦ ἐμπορίου.

Ὁ ταξιρδάρης εἶνε ὁ πιστότερος καὶ ἀγαπητότερος ὑπάλληλος τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος. Ὁ διευθυντὴς ὑπολήπτεται αὐτόν· τῷ ἀνακοινόνει τὰ περισσότερα μυστήρια τῶν ἐπιχειρήσεών του· χαρακτηρίζει ἐμπιστευτικῶς τοὺς πελάτας του ὡς πρὸς τὴν πίστιν αὐτῶν· τῷ δίδει μεγάλην ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

Ὁ ταξιρδάρης, ὅταν ἑτοιμασθῇ διὰ τὸ ταξείδιόν του, καθίσταται ἀγνώριστος· ἐκ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τοῦ ὁπλισμοῦ του. Ἡ ἐνδυμασία του καὶ ὅλη ἡ περιβολή του ἀπομιμεῖται ἐν γένει τοῦρκον ἀγᾶν, ἢ χωροφύλακα. Φέρει ὑποδήματα ὑψηλά, περὶ τὴν ὀσφὺν ζώνην παχεῖαν καὶ πλατεῖαν καὶ ἐπ' αὐτῆς τὸ σελάχι του μὲ δύο πολυτελῆ πιστόλια καὶ μάχαιραν μακρὰν μὲ λαβὴν ἐκ πολυτίμου ὀστοῦ· συγχρόνως παρὰ τὸν ἀριστερὸν μηρὸν κρέμαται κυρτὴ σπάθη, ἐνῷ ἐκ τοῦ ὤμου εἶνε ἀνηρτημένον τουφέκι δίκαννον· ἱππεύει δὲ ἵππον ὑψηλὸν καὶ ζωηρόν. Τὸ ἦθός του εἶνε ἀρειμάνιον. Πάντες οἱ κατώτεροι ὑπάλληλοι τὸν ζηλεύουν, καὶ αὐτὸς γαυριᾷ.

Ὁ ταξιρδάρης ἀναχωρεῖ κρύφα, συνήθως νυκτός· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ἀναχωροῦσιν ὁμοῦ δύο τρεῖς χάριν μεγαλειτέρας ἀσφαλείας.

Ἔχει δὲ καὶ ἄλλα θέλγητρα τοῦ ταξιρδάρη ὁ βίος. Ὡς πάντες οἱ ὑπάλληλοι οἱ ἐν ὁδοιπορίᾳ, ἔχει καὶ οὗτος ἀρκετὴν ἐλευθερίαν περὶ τὰς δαπάνας· ἀπολαμβάνει πλείστας περιποιήσεις εἰς τὸν οἶκον τῶν πελατῶν, ἐν ᾧ καὶ καταλύει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἄλλα χωρία καλοπερνοῦν, διότι οἱ χωρικοὶ ὑπολαμβάνοντες αὐτοὺς *μεταβατικά*, τοὺς περιποιοῦνται μὲ ἄφθονα δεῖπνα.

Ἔχουσιν ὅμως καὶ τοὺς κινδύνους των καὶ τὰς περιπετείας. Καὶ πρῶτον τὸ ὁδοιπορεῖν ἐν γένει εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς δὲν εἶνε τὸ πλέον εὐχάριστον πρᾶγμα· διότι αἱ ὁδοὶ εἶνε ἄθλιαι, ἢ μᾶλλον δὲν ὑπάρχουσιν ὅλως ὁδοί, οὔτε καταλύματα· ἀλλ' αἱ ἐλλείψεις αὗαι οὐδὲ λογίζονται ὅλως ὑπὸ τῶν ὁδοιπόρων ἀπέναντι τῶν ἐκ τῶν λῃστῶν εἰς πᾶν βῆμα κινδύνων. Οἱ ταξιρδάριδες εἶνε ἠναγκασμένοι μυρίας πανουργίας νὰ μηχανῶνται, ὅπως μὴ ἀνακαλυφθῇ ὁ ἀληθὴς αὐτῶν χαρακτήρ· διότι, ἐὰν προδοθῶσιν, εὐθὺς ἐκ τῶν χωρίων αὐτοσχεδιάζονται λῃστρικαὶ συμμορίαι, καὶ καταλαμβάνουσιν εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν δυσχωρίας τινάς, ὁπόθεν ἐπιτίθενται κατὰ τῶν ὁδοιπόρων. Οἱ λῃσταὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶνε τοῦρκοι.

Ἀλλ' ὅσον αἱ περιπέτειαι περισσότεραι καὶ οἱ κίνδυνοι μεγαλήτεροι, τόσῳ μᾶλλον ἐξαίρεται ἡ ἀξία τῶν ταξιρδάριδων. Συνερχόμενοι δὲ ἐν τοῖς καφενείοις πολλὰ καὶ θαυμάσια διηγοῦνται περὶ τῶν ταξειδίων των, τῶν περιπετειῶν, τῶν κινδύνων καὶ περὶ συμπλοκῶν ἐνόπλων μετὰ λῃστῶν.

Συνήθως ὁ ταξιρδάρης μετά τινων ἐτῶν ὑπηρεσίαν γίνεται μεριδιοῦχος τοῦ καταστήματος, καὶ ἰδοὺ καθίσταται ἰσότιμος σχεδὸν πρὸς τὸν *ἀφέντην* του. Συχνότατα δὲ ἐν τῷ σταδίῳ του τούτῳ ὁ ἐμποροϋπάλληλος γίνεται γαμβρὸς τοῦ κυρίου του ἐπὶ θυγατρὶ ἢ ἐπὶ ἄλλῃ τινὶ συγγενεῖ αὐτοῦ. Φαίνεται δέ, ὅτι εἰς τὴν εὐτυχῆ ταύτην προαγωγὴν συντελοῦσιν οὐκ ὀλίγον ὅ τε *ἀρματωλικὸς* ὁπλισμὸς τοῦ ὑπαλλήλου καὶ ἡ διήγησις τῶν τερπετειῶν καὶ κινδύνων, τὰς ὁποίας εὑρίσκει καιρὸν ὁ ταξιρδάρης νὰ περιγράφῃ ποιητικώτερον εἰς ἐκείνην, ἣν μικρὰν οὖσαν ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ βραδύτερον ἐθεώρει ὡς ἐνδεχόμενον ἄθλον τῶν πόνων καὶ τῆς πιστῆς καὶ ἐντίμου μακρᾶς ὑπηρεσίας του.

Ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, εἰς ἣν ἔφθασεν ὁ πρὸ δεκαπενταετίας ἢ εἰκοσαετίας ἐκ τοῦ χωρίου ἀναχωρήσας ἀνέτυμος παῖς, μέχρι τοῦ μεγαλεμπόρου ἢ βαθυπλούτου, πολλάκις δὲν χρειάζεται ἄλλο τι ἢ δόσις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον γενναίας *τύχης* ἡνωμένης μετὰ τόλμης, προβλεπτικότητος καὶ ἄλλων τινῶν ἀρετῶν ἢ καὶ—κακιῶν.

Βλασιος Γ. Σκορδελης

ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ
ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ ΙΣΤ'

— Τί σκέπτεσθε περὶ τοῦ γάμου;

Ἡ ἐρώτησις εἶνε τόσον κινδυνώδης καὶ τὸ ἔδαφος τόσον ὀλισθηρόν, ὥστε ὁ φόβος τῆς μελέτης τῶν ἀποκρίσεων κατέσχεν ἡμᾶς ἐπὶ μικρὸν ἐνθυμουμένους πόσα, ἀνόητα ἰδίως,—ὑπὸ πᾶσαν τῆς λέξεως σημασίαν—ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν πέρισυ, λέγονται καὶ ψηφοφορίζονται καθ' ἑκάστην περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ζητήματος.

Εὐτυχῶς οὐδ' ἡμεῖς ἐζητήσαμεν λύσιν αὐτοῦ, ὥστε νὰ ἐκβιάσωμεν παρακεκινδυνευμένας ἀπαντήσεις, οὐδὲ χῶρον ἐδώκαμεν πλειότερον μιᾶς γραμμῆς, ὥστε νὰ προκαλέσωμεν πολυλογίαν ἐπικίνδυνον.

Σύγχρονος δέ τις καὶ σχετικὴ ἐρώτησις ἐν τῷ ἀρίστῳ τῶν εἰκονογραφημένων φύλλων τῶν Παρισίων, μὲ τὰς ἀπαντήσεις ἑκάστου τοῦ πνευματωδεστέρου τῶν εὐρωπαϊκῶν κοινῶν, ἐμβάλει ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν νὰ προτάξωμεν τὴν παράθεσιν τῶν περὶ γάμου ἀπαντήσεων, τεθωρακισμένοι ἐννοεῖται ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως: εἰς οὐδεμίαν νὰ προβῶμεν ἑρμηνείαν πρὸς ἀποφυγὴν ..... εὐθύνης....

Τὸ ζήτημα, εἴπομεν, εἶνε φλογερόν· τούτου ἕνεκα πολλοὶ ἀπέφυγον νὰ τὸ ἐγγίσωσιν ἢ ἠρκέσθησαν νὰ εἴπωσι λέξεις τινὰς μὴ εὐθυνούσας τὸ παρόπαν οὐδὲ τὸ παρελθόν, οὐδὲ τὸ ἐνεστώς, οὐδὲ τὸ μέλλον των: Ἡ κόρη σεμνὴν ἐτήρησε σιγήν· οἱ ἄγαμοι ἀγνοοῦντες τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα, ἐξέφερον μὲν τυπικάς τινας κακολογίας, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος ἀφῆκαν μικρὰν θύραν ἀνοικτήν, ὅπως βραδύτερον δυνηθῶσι νὰ διεκφύγωσιν· οἱ δὲ ἔγγαμοι, ἢ ἠρνήθησαν ἐπίσης γνώμην διὰ τὸν φόβον τῶν... Ἰουδαίων, ἢ ἠθέλησαν νὰ κολακεύσωσιν ὀλίγον τὰς καλὰς κυρίας των, ἢ ἔσχον τὸ θάρρος νὰ ἐκφέρωσιν ἕνα στεναγμόν, ἀνθ' ὅσων ὁ γάμος ἐδίδαξεν αὐτούς. Αὗαι εἶνε αἱ γενικαὶ ἡμῶν παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου.

Κατὰ ποσοτικὴν τάξιν, ἐὰν ἐξετάζομεν τὰ πρὸ ἡμῶν δελτία, θὰ ἐξεφέρομεν τὰ ἑξῆς συμπεράσματα. Ὀλίγοι φαίνονται ὑμνηταὶ τοῦ γάμου καὶ πολλοὶ οἱ κατήγοροι, οὐχὶ τόσον αὐτοῦ, ὅσον τῆς γυναικός. Ἀλλ' αἱ κατηγορίαι, μηδ' αὐτῶν τῶν σκληροτέρων ἐξαιρουμένων, εἶνε τόσον μαλακαί, ὥστε καὶ αἱ εὐερεθιστότεραι μᾶλλον ὡς θωπείας θὰ ἐκλάβωσιν αὐτὰς βεβαίως.

Τινὲς τῶν ἀπαντήσεων ἔχουσι μορφὴν ἐπιγράμματος καὶ πολὺ πνεῦμα· ἄλλαι πολλὴν ἀλήθειαν καὶ ἄλλαι ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. Ἀξίας ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως ἐκρίναμεν τὰς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐκφερομένας, ἐπὶ τούτῳ δὲ παρεθέσαμεν καὶ τὰς ἡλικίας αὐτῶν, ἵνα καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀναλόγως αὐτῆς κρίνει τὰς ἐπικρατούσας, παρὰ τοῖς μακρὰν τοῦ γάμου ἔτι, σκέψεις.

Ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τὰς ἐπὶ τῶν διαφόρων ἄλλων ἐρωτήσεων ἀπαντήσεις, καθ' ἃς κοιναὶ σκέψεις διέπουσι πολλούς, τοῦτο τὸ ἰδιάζον παρατηροῦμεν ἐν ταύτῃ, ὅτι ἕκαστος ἔχει καὶ ἰδίαν γνώμην. Οὐδαμοῦ συναντῶνται οἱ ἀπαντῶντες, ἐκτὸς ἂν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐξ ὁμογνωμοσύνης ἠρνήθησάν τινες τὴν ἀπάντησιν. Καὶ μόνον μία ἐξαίρεσις παρουσιάζεται ἐν μιᾷ ἀπαντήσει, ἣν ὁμοφώνως ὑποβάλλουσιν ἓξ ἢ ἑπτὰ ἀποφαινόμενοι περὶ τοῦ γάμου, ὅ,τι παλαιός τις μισογύνης ἐξέφερε κατὰ τῆς γυναικός: *Ἀναγκαῖον κακόν*.

Εἰς τὰς δύο δὲ ταύτας λέξεις, καθ' ἡμᾶς, συνοψίζεται καὶ τὸ ἐπιπλέον ἐπὶ πασῶν τῶν σκέψεων πνεῦμα. Ἀλλ' ἡ λέξις *κακόν* γραφεῖσα βεβαίως ἄνευ κακίας, φαίνεται ἡμῖν

προφερομένη μετὰ τῆς αὐτῆς θωπευτικῆς φωνῆς, μεθ' ἧς μήτηρ ἀποκαλεῖ τὸ τέκνον της — Κακόπαιδο !

Ἀλλ' ἂς κρίνῃ καὶ μόνος του ὁ ἀναγνώστης :

Ὁ γάμος εἶνε ὁ πίναξ τοῦ ἀνθρωπίνου πολλαπλασιασμοῦ.
(ἐτῶν 18)

Ν. Παραμυθιώτης.

Ἀναγκαῖον κακόν.
(ἐτ. 19)

Κωνστ. Ὀλύμπιος.

Τίποτε ἀκόμη· ἴσως σκεφθῶ περὶ αὐτοῦ μετά τινα ἔτη.
(ἐτ. 19)

Δ. Σαράτσος.

Εἶνε καλὸν νὰ γίνεται, ὅταν ἔχῃ τις νὰ φάγῃ·
(ἐτ. 19)

Γ. Γιαννέντσος.

Εἶνε θεσμὸς ἱερὸς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἀμφιβάλλω περὶ τοῦ μέλλοντός του.
(ἐτ. 20)

Γ. Κοφινᾶς.

Τὸ ὅτι οἱ κύνες δὲν ἔχουσι τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ, δὲν ὑποδηλοῖ τὴν ὀπάντησιν ;
(ἐτ. 21)

Κ. Πολεμίδης.

Ὅτι εἶνε κοινωνικὸν πρῶτον καὶ δεύτερον, δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἐθνικὸν καθῆκον.
(ἐτ. 21)

Κ. Σοῦλος.

Ὁ γάμος εἶνε ἐκδίκησις, ἵνα φέρωμεν διὰ τούτου εἰς τὸν κόσμον ὄντα, ἅτινα νὰ γευθῶσιν ἐπίσης τὰς τοῦ βίου πικρίας.
(ἐτ. 24)

Β. Βόγλης.

Ὁ γάμος εἶνε ὁ ἀπαραίτητος ὅρος, ὃν ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ πᾶς κοινωνικὸς καὶ ἄρτια ἔχων τὰ μέλη αὐτοῦ ἄνθρωπος.
(ἐτ. 25)

Ι. Πουλάκας.

Χαρὰ προσωρινὴ καὶ λύπη αἰωνία.
(ἐτ. 26)

Γρ. Χαδούμογλους.

Ἂν ἤμην ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἐκήρυττον τὴν πολυγαμίαν.

Ε. Ραλλάτος.

Βάσις τῆς κοινωνίας· ὁ ἄγαμος στερεῖται τοῦ ἑνὸς ποδὸς του.

Σπ. Πανᾶς.

Εἶνε τὸ τέρμα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τῶν ἀνοησιῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀγαθ. Κωνσταντινίδης.

Εἶνε ἀνθρωπίνη τριάς, πατήρ, μήτηρ, παιδία. Καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσι (Ἀγ. Ἰωάννης. Α' κεφ. 5.)

Juliano Deriviere.

Καθαρτήριον, Ἅδης καὶ παράδεισος.

Π. Ροβίθης.

Ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ.

Ἀρ. Παλαιολόγος.

Ἐπικίνδυνον λαχεῖον ὀλίγους μόνον καθιστῶν εὐτυχεῖς.

Μιχ. Βίστης.

Τὸ μέγιστον ὑλικὸν καὶ ἠθικὸν συμβεβηκὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Ν. Φίλωνος.

Συνάλλαγμα, οὗτινος οἱ ἀρνούμενοι τὸ ληξιπρόθεσμον, πληρόνουσι βραδύτερον καὶ τοὺς τόκους.

Ι. Κωνσταντινίδης.

Ὁ γάμος εἶνε ὁ πρόλογος τῆς ἐπομένης εἴτε κωμῳδίας εἴτε τραγῳδίας τοῦ βίου.

Γ. Μαρτινέλης.

Ἢ μικρὸς μικρὸς παντρέψου ἢ μικρὸς καλογερέψου.

Φρ. Σακελαριάδης.

Ὅτι ἀναγκαῖον κακόν, καίτοι οὐδ' ὡς ἀναγκαῖον φαίνεται εἰς πολλούς.

Ι. Ι. Σκυλίσσης.

Διὰ νὰ ἴδητε τί ἐστι γάμος ἐρωτήσατε τὴν στατιστικήν. Ἐκ τῶν ἐγγάμων ὀλίγιστοι φυγοστρατεύσι... προτιμῶντες νὰ φυγοοικήσωσιν.

Κωνστ. Γ. Μιχαήλ.

Τὰ κράτη ἀποτελοῦσιν αἱ πόλεις. Τὰς πόλεις αἱ οἰκοι, τούτων δὲ θεμέλιον ὁ γάμος.

Στ. Μαρκόπουλος.

Ὁ γάμος καὶ ὁ ἔρως ἦσαν ἀδελφοί· ὁ δὲ πρεσβύτερος ἐκαλεῖτο Κάϊν.

Γ. Γ. Ἀλεξάνδρου.

Ὁ γάμος εἶνε εἶδος κλίνης Προκρούστου. Εὐτυχής, ὅστις δὲν τύχει βραχύτερος ἢ μακρότερος.

Ι. Μαράνος.

Ὁ Χριστὸς καλεῖται Σωτὴρ καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι μίαν μόνον γυναῖκα ἐπέτρεψε νὰ λαμβάνωμεν.

Ι. Σακκίδης.

Ἰσόβια δεσμά, χρυσᾶ κάποτε, ἀλλὰ δεσμὰ πάντοτε.

Μ. Ι. Σ. Ἀντωνόπουλος.

Ὀρθῶς οἱ ἀρχαῖοι παρίστων τὸν Κέκροπα κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ δράκοντα... Αὐτὸς ἐφεῦρε τὸν γάμον.

Δ. Φιλικός.

Μέχρις ὅτου νυμφευθῶμεν, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ζήσωμεν. Ἔπειτα ζῶμεν.

Μ. Σιφναῖος.

Ὁ γάμος εἶνε συζυγία ἀνωμάλων μὴ προβλεπομένη ὑπὸ τῆς γραμματικῆς.

Ε. Σταθάκης.

Τὴν μὲν γυναῖκα ὑπανδρεύεσθαι, τὸν δὲ ἄνδρα μὴ ὑπογυναικοῦσθαι. Ἰδοὺ ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀρρένων νομοθετῶν.

Ἄρτεμις Μαρίνου.

Οἱ ἄγαμοι ἔχουσιν ἐσφαλμένας ἰδέας περὶ αὐτοῦ, διότι ἀκούουσιν μόνον τῶν δυσηρεστημένων τὰς κραυγάς. Οἱ εὐχαριστημένοι οὐδὲ ἓν εὖγε ἔχουσι καιρὸν νὰ εἴπωσιν.

Κ. Α. Π. Βλάχος.

Ὅταν ὑπανδρευθῆτε κακὴν γυναῖκα, λέγει ὁ Μολιέρος, τὸ καλήτερον ὅπου ἔχετε νὰ πράξητε, εἶνε νὰ πέσητε εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἐμπρός.

Γεώρ. Ἀναστασίου.

Ὅτι διαιροῦνται εἰς γάμους ἐκ συμφέροντος καὶ εἰς γάμους ἐξ ἀνοησίας. Ὑπῆρχε καὶ τρίτη τις τάξις ἀλλά...

Κωνστ. Τ. Βεργιώτης.

Καὶ ἡ κόλασις καὶ ὁ παράδεισος εἶνε ἐδῶ κάτω. Καλοῦνται δὲ γάμος.

Γ. Ψαρουδάκης.

Διατί νὰ μὴ ἐπιτρέπηται τὸ λαμβάνειν δύο καὶ τρεῖς γυναῖκας, ἀφοῦ τόσοι δίκαιοι ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀναφέρονται ἔχοντες καὶ πλειοτέρας;

Α. Π. Ἀντωνιάδης.

«Ὅσοι τὸν τοῦ γάμου ζυγὸν ἐδέξασθε, φιλοσοφεῖτε ἐν ταῖς ἰδιοτροπίαις τῶν γυναικῶν...» λέγει Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός.

Ἔμμ. Ρηγόπουλος.

Συνώνυμα : ὑπανδρεία, ὑμέναιος, συνοικέσιον, γάμος, συζυγία, ἕνωσις... ἢ θάνατος.

Θ. Στεφανίδης.

Ὁ γάμος εἶνε γενικὸς κανὼν ἔχων καὶ ἐξαιρέσεις τινὰς καλῶν γάμων.

Γεώργ. Ἀρτέμης.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀπηγόρευσε τὴν πολυγαμίαν πειθόμενος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ρητόν : «Εἷς τύραννος, ἔστω... »

Ι. Μ. Δαμβέργης.

Ἡ παρισινὴ Illustration, ἀποτείνασα εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς ἐρώτησιν σχετικὴν πρὸς τὴν ἄνω ἀναλυθεῖσαν τοῦ Λευκώματος τῆς Ἑβδομάδος «Δεσποινίς, Κύριε, διατί δὲν ἐνυμφεύθητε;» ἔλαβεν ἐπίσης σείραν ἀπαντήσεων ἱκανῶς περιέργων καὶ εὐφυεστάτων κατὰ τὸ πλεῖστον, ὡς προερχομένων ἐκ τοῦ ἐκλεκτοτέρου κοινοῦ τῆς μᾶλλον ἀνεπτυγμένης εἰς τὰ εἴδη ταῦτα τῶν πνευματικῶν ἀγώνων χώρας.

Μολονότι δὲ οἱ ἀπαντῶντες εἰς τὴν Illustration ὑπ' οὐδενὸς συνείχοντο δεσμοῦ, ἐνεθάρρυνε δὲ ἰδίᾳ τὸ πνεῦμα των εἰς τολμηροτέρας πτήσεις ἡ ἀνωνυμία, ἐν τούτοις, ἡμεῖς ποσῶς δὲν διστάζομεν νὰ παραθέσωμεν τὰς ἀπαντήσεις αὐτῶν πρὸς τὰς ἡμετέρας, καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι οὐδόλως θὰ ζημιωθῇ ἡ Ἑλληνικὴ εὐφυΐα καὶ πρὸ πάντων ἡ Ἑλληνικὴ ἠθική·

ΔΙΑΤΙ ΔΕΝ ΕΝΥΜΦΕΥΘΗΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ὁ γάμος εἶνε λαχεῖον, ὅπου ὑπάρχουν ἴσως καὶ καλοὶ ἀριθμοί· ἀλλὰ τί τὰ θέλετε, δὲν ἐκέρδισα οὐδέποτε εἰς λαχεῖον.

Μ. Β.

Εἶχον μίαν μνηστὴν καὶ ἕνα φίλον. Ἐνυμφεύθησαν.

Σκληρὸν Αἴνιγμα

Ἐνόσῳ ὑπάρχουν ἄνθρωποι κτίζοντες οἰκίας καὶ νυμφευόμενοι, εἰς νοήμων ἄγαμος δὲν θὰ κοιμηθῇ εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Ἐκ τῆς Λεύκης

Εἶμαι πολὺ ἐγωϊστὴς καὶ ἀρκούντως εἰλικρινὴς ὅπως τὸ ἀναγνωρίσω. Δὲν εἶμαι ὅμως κακός. Θὰ εἶμαι ἐλεεινὸς σύζυγος καὶ δὲν θέλω νὰ καταστήσω μίαν γυναῖκα δυστυχῆ.

Ι. Σ.

Μοὶ εἶπον, ὅτι εἶνε φρόνιμον νὰ σκεφθῇ τις ὅλην του τὴν ζωὴν ἂν πρέπῃ νὰ νυμφευθῇ.

Δόν Καϊσαρ

Ἔχω ἕνα φίλον. Εἶνε νυμφευμένος. Θὰ μείνω ἄγαμος.

Ε. Β.

Σκεφθῆτε τὸ ἀκόλουθον ἀνατολικὸν ἀξίωμα : Ὅστις δὲν ἔχει περιουσίαν, δὲν ἔχει πίστωσιν· ὅστις δὲν ἔχει οἰκογένειαν δὲν ἔχει ὑποστήριξιν· ὅστις δὲν ἔχει τέκνα δὲν ἔχει δυνάμεις· ἀλλ' ὅστις δὲν ἔχει τίποτε ἐξ ὅλων αὐτῶν, δὲν ἔχει φροντίδας.

Σολεϊμὰν

Ἀπεχθάνομαι τὸ διαζύγιον καὶ ὁ γάμος εἶνε ὁ πρόλογος αὐτοῦ.

Σ.

Εἶχεν ὅπαντα τὰ προτερήματα· νεότητα, καλλονήν, πνεῦμα καὶ προῖκα· ἀλλ' εἶχε καὶ μητέρα...

Κ.

Ἀγαπῶ τὰ τέκνα τῶν ἄλλων. Ὅταν τυφλωθῶ καὶ χάσω τὴν ἀκοήν θὰ σκεφθῶ.

Ζ.

---

99 γυναῖκες ἐκ τῶν 100 συνίστανται ἐκ τῶν ἑξῆς συστατικῶν:

Αἰσθήματα 004, Μυελὸς 003, Περιέργεια 095, Φλυαρία 085, Πονηρία 200, Ἐνδύματα 300, Μῦρα 100, Ἀνάμιξις εἰς ὑποθέσεις, αἵτινες δὲν τὰς ἀποβλέπουν 075, Ματαιότης 055, Ἐξωτερικὰ προτερήματα 005, Πρακτικαὶ καὶ ὠφέλιμοι γνώσεις 003, Ἰδιαίτερα ἐλαττώματα 007. Ἄθροισμα 1000.

Ἐκ τοῦ Χημείου

Συγχωρῶ τὸν γάμον· ἀλλ' ὅ τι μοὶ φαίνεται ἀσύγγνωστον εἶνε νὰ νυμφευθῇ τις ἐκ δευτέρου.

Μεταμεληθεὶς Χῆρος

Εἶνε βεβαίως εὐχάριστον νὰ ἀναλάβῃ τις τὴν ἀνατροφὴν ἑνὸς ἀγγέλου, ἀλλ' οἱ ἄγγελοι ἔχουν πτερὰ καὶ τὰ μεταχειρίζονται διὰ νὰ πετοῦν.

Μ. Τ.

Τὸ πτηνὸν εἶνε καλὰ ἐντὸς χρυσοῦ κλωβοῦ, ἀλλ' εἶνε καλήτερα ἐπὶ πρασίνου κλάδου.

Ρῶσος

Ἡ ἀπιστία εἶνε θελκτική, ὅταν εἶνέ τις τὸ ἀντικείμενον καὶ σκληρὰ ὅταν εἶνε θῦμα αὐτῆς.

Σ. Ν.

Ἀθηναῖός τις ἠρώτησε τὸν Σωκράτην· τί ἦτο πρότιμότερον· νὰ νυμφευθῇ ἢ ὄχι; Ὁ φιλόσοφος ἀπήντησεν : «Ὅ,τι καὶ ἂν κάμῃς θὰ τὸ μετανοήσῃς.»

Η.

Ἠκολούθησα τὴν συμβουλὴν τῆς Κας Μονμορὲν «Γιέ μου, εἰσέρχεσαι εἰς τὸν κόσμον. Ἔχω λοιπὸν μίαν συμβουλὴν νὰ σοὶ δώσω : Νὰ ἦσαι ἐρωτευμένος μὲ ὅλας τὰς γυναῖκας».

Ἐρωτευμένος.

Πλουσία θὰ σὲ κυριεύσῃ. Πτωχὴ θὰ καταστρέψῃ τὴν περιουσίαν σου. Ἄσχημος θὰ σοὶ ἀπαρέσκῃ. Ὡραία θὰ σὲ ἀπατήσῃ.

Εἷς.

Ὁ γάμος εἶνε σάκκος πλήρης ὄφεων μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ εἷς ἔγχελυς. Δὲν ἔχω καμμίαν ἐπιθυμίαν νὰ βυθίσω τὴν χεῖρά μου εἰς αὐτὸν τὸν σάκκον.

Κ.

Πῶς νὰ ἐλπίσῃ τις, ὅτι ἓν συνοικέσιον θὰ εὐδοκιμήσῃ, ὅταν εἶνε ἤδη τόσον δύσκολον νὰ ζῇ τις ἐν εἰρήνῃ μόνος;

Μ.

Η ΠΕΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

[Ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀληθῶς εἰκόνος τοῦ Ἀδαμαντείνου Κοραῆ, ἣν ἐκαλλιτέχνησεν ὁ διαπρεπὴς λόγιος Διονύσιος Θερειανός, καὶ ἡς χιλιάδες ἀντιτύπων ἐκδοθεῖσαι, ἀναλώμασι τοῦ Οἰκονομείου κληροδοτήματος, ἐξηντλήθησαν ἤδη, ἀποσπῶμεν ὡς μικρὸν δεῖγμα περιεργοτάτην περὶ τῆς πενίας τοῦ Κοραῆ σελίδα, πρὶν ἢ ἀπὸ προσεχοῦς φύλλου ἀρχίσωμεν ἐκτενῆ τοῦ ὅλου συγγράμματος ἀνάλυσιν.]

Ὅ,τι λέγει ὁ Ἡρόδοτος περὶ τῆς Ἑλλάδος, ἁρμόζει κάλλιστα καὶ ἐπὶ τοῦ Κοραῆ, ὅστις ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἔσχε πάντοτε ἀδιάζευκτον σύντροφον τὴν πενίαν—«θηρίον βαρύτατον» ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὴν ὁ Μένανδρος. Ὀλίγον πρὶν ἀπάρῃ ἐκ Σμύρνης, παρεκάλεσε τὸν Πρωτοψάλτην νὰ πωλήσῃ ἐπιπλά τινα καὶ σκεύη, ἐλπίζων, ὅτι τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως ἀργύριον θὰ ἐπήρκει εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ χρείας. Κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 1782, μικρὸν μετὰ τὸν κατάπλουν εἰς Λιβόρνον, ἔγραφε κατεπειγόντως πρὸς τὸν Πρωτοψάλτην· «σοῦ ἐνθυμίζω νὰ ἐπιμεληθῇς τὴν πώλησιν ἐκείνων τῶν ὀλίγων πραγμάτων, διὰ νὰ μὲ στείλῃς χωρὶς ἀναβολὴν τὰ ἐξ αὐτῶν συναχθησόμενα ἀργύρια». Ὁ Πρωτοψάλτης προσκόπτων εἰς ἐμπόδια, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ ῥαδίως τοῦ φίλου τὴν ἐντολήν. «Πίστευσόν μοι (ἔγραφεν ὁ Κοραῆς), ὅτι ὅταν ἦλθεν ἡ πόστα καὶ δὲν ἔλαβα τὰ ἐλπιζόμενα, ἠγανάκτησα μεγάλως μάλιστα διότι ἐπρόσμενον αὐτὰ τὰ ὀλίγα ἀργύρια διὰ νὰ ἀγοράσω μερικὰ ἀναγκαιότατα βιβλία, χωρὶς τῶν ὁποίων εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάγω ἐμπρός». Καὶ πάλιν. «Ὅσα εἴδη ἰδικά μου ἔμειναν εἰς χεῖράς σου, κάμε τρόπον (νὰ ζῇς!) νὰ τα πωλήσῃς τὸ γρηγορώτερον· τὸ νὰ προσμένῃς περισσότερον, εἶνε ἀνωφελές· εἰπὲ τοῦ ἀδελφοῦ μου νὰ σοῦ δώσῃ καὶ μερικὰ ὑποκάμισα παλαιά, διὰ νὰ πωλήσῃς καὶ αὐτά». Ἐπὶ πᾶσιν ἐδέετο ὁ Κοραῆς τοῦ Πρωτοψάλτου νὰ πωλήσῃ, ὅπερ ἀφῆκεν αὐτῷ ὡρολόγιον, προσέτι δὲ καὶ σιδηροῦν τι κιβώτιον. «Ἐλπίζω νὰ μὲ γράψῃς μὲ πρῶτον, ὅτι ἐπώλησας τὸ ὡρολόγιον καὶ τὸ σιδηροῦν κιβώτιον· ἂν δὲν τὸ ἔκαμες, μὴ βραδύνῃς νὰ το κάμῃς, διότι εἶμαι γυμνὸς ἀκόμη ἀπὸ βιβλία καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα. Ἂν ἦνε ἀδύνατον νὰ πωλήσῃς εὐθὺς τὸ ὡρολόγιον, παρακάλεσον τὸν ἐξάδελφόν μου Κ. Διαμαντῆν νὰ σὲ δανείσῃ 50 γρόσια, λαβὼν ἐνέχυρον πρὸς ὥραν τὸ ὡρολόγιον, καὶ πέμψον αὐτὰ χωρὶς ἀναβολήν». Ὁ ὑπὸ τῆς πενίας πάσχων Κοραῆς, πρὸς ἀποφυγὴν ἐξόδων, ἐπέστελλε τὰ πρὸς τὸν Πρωτοψάλτην γράμματα οὐχὶ διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀλλὰ διὰ φίλων· ὁ δὲ Πρωτοψάλτης, λαμβάνων τὰς ἐπιστολὰς κατόπιν ἑορτῆς, ἤσχαλλε καὶ ἠγωνία ἐπὶ τῇ βραδύτητι, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἐν τοῖς γράμμασι περιεγράφοντο τὰ τότε μεγάλα πολιτικὰ καὶ πολεμικὰ συμβάντα. «Νὰ μὴν αἰτιᾶσαι (ἀποκρίνεται ὁ Κοραῆς) μήτε Γάλλους μήτε Μαλτέζους, ἀλλὰ τὴν κατάρατον πενίαν, «ἧς οὐδὲν πέφυκε ζῷον ἐξωλέστερον». Παρακαλεῖ δὲ τὸν Πρωτοψάλτην ἀνὰ γράφῃ εἰς χάρτην τῆς πόστας, χάριν οἰκονομίας, καὶ ἂν δὲν τον ἔχῃ, νὰ τον ζητῇ ἀπὸ τὸν Δόμινον (Κεῦνον)». Καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐν Μομπελλιὲ διατριβῆς του, ἠγωνίζετο ὁ Κοραῆς πρὸς τὴν ἐνδειαν. «Προσπαλαίω μὲ δύο φοβεροὺς καὶ ῥωμαλέους ἐχθρούς, τὴν πενίαν καὶ τοὺς κόπους τῶν μαθημάτων· καὶ ποῖος; ὄχι κανένας Ἡρακλῆς, ἀλλ' ἄνθρωπος λεπτῆς καὶ νοσηρᾶς κράσεως. Σὲ βεβαιόνω, ἀδελφέ, ὅτι καὶ ὁ πέρυσι καὶ ὁ ἐφέτος πυρετός μου δὲν εἶχεν ἄλλην αἰτίαν παρὰ τὴν ἀπορίαν μου καὶ τὴν καθημερινὴν μέριμναν τῆς αὔριον καὶ τὸν φόβον νὰ μὴ μὲ λείψωσι τὰ ἀναγκαῖα· εἰς τὴν τελευταίαν μου νόσον εὑρέθην μὲ 5 μόνον γρόσια». Καὶ αὖθις. «Εὑρίσκομαι κατὰ τὸ παρὸν καλά, ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρίσκεται καλά, ὅστις εὑρίσκεται εἰς ἀναργυρίαν. Μὴν ἐρωτᾷς ἀδελφέ, πόσην στενοχωρίαν ἐδοκίμασα καὶ δοκιμάζω. Τὸ διὰ τί δὲν ἔγεινα σφάγιον τῶν ἀλλεπαλλήλων μου συμφορῶν, εἰς ἄλλο δὲν το ἀποδίδω, πάρεξ εἰς μίαν ἐξαίρετον πρόνοιαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Θεὸς δι' ἐμὲ δὲν ἠξεύρω διὰ ποίαν αἰτίαν.» Εἶπε καὶ ὁ Σχίλλερος ἢ ὁ Γκαῖτε, δὲν ἐνθυμούμεθα καλῶς ὁπότερος, ὅτι «καὶ ὁ ὑγιὴς ἄνθρωπος, ἀπορῶν χρημάτων, εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ ἄρρωστος» (Gesunder, Mensch ohne Geld ist halb krank). Ἀλλὰ τί ἔγεινε τὸ κακόμοιρον τοῦ Κοραῆ ὡρολόγιον; Ἔτη ἐπὶ ἔτεσι παρῆλθον, ἀλλ' ὅμως ἔμενεν ἄπρατον. «Εἶδα (ἔγραφε πρὸς τὸν Πρωτοψάλτην) καὶ τὰ ὅσα ἐδοκίμασας διὰ τὸ ὡρολόγιον, ὅσα εἶπας τὸν μεσίτην, ὅσα σὲ εἶπεν ὁ μεσίτης, τοὺς κόπους τοῦ ὡρολογᾶ διὰ νὰ το καθαρίσῃ, τοὺς ἰδικούς σου διὰ νὰ το μεταφέρῃς ἀπὸ τοῦ ὡρολογᾶ εἰς τὸν μεσίτην καὶ ἀπὸ τοῦ μεσίτου εἰς τὸν ὡρολογᾶν· βάσανα μεγάλα καὶ φοβερά. Διὰ τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν συμπάσχω, μήτε σὲ λυποῦμαι παντάπασιν, ὅτι εἶνε ἑκούσια, καὶ δὲν δύνασαι νὰ αἰτιαθῆς μήτε Θεὸν μήτε τύχην. Ἀφοῦ τὸ ἔλαβες εἰς χεῖρας αὐτὸ τὸ ἀτυχὲς ὡρολόγιον, τὸ ἐνόμισας θησαυρόν, σὲ

ἐφάνη, δὲν ἠξεύρω πῶς, πολυτελέστερον λίθων τιμίων, καὶ ἀπεφάσιτας νὰ κερδήσῃς ἀπ' αὐτὸ δῶρ ἢ τριῶν ἐτῶν ζωοτροφίαν μου. Θαυμάζω ὅτι δὲν εὑρέθη ἀκόμη τις νὰ σὲ δώσῃ τοὐλάχιστον χίλια γρόσια.» Χαλεπῶς καὶ περιλίπους μνημονεύει ἑκάστοτε τὰ χρέη του ὁ Κοραῆς, λέγων ὅτι «ἑορτὴ ἑορτῶν καὶ πανήγυρις πανηγύρεων θέλει εἶνε πρὸς αὐτὸν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλει ἀξιώσῃ αὐτὸν ὁ Θεὸς νὰ πληρώσῃ τὰς ὀφειλάς του». Ἐπὶ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ ἱκανὴν τῶν βιβλίων του μερίδα, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς πείνης. «Ἠναγκάσθην (λέγει) νὰ πωλήσω μέρος τῶν βιβλίων μου διὰ νὰ μὴ λιμοκτονηθῶ. Εἰς αὐτὸν τὸν φρικώδη χειμῶνα (ἐπὶ τοῦ 1796) ἔχασα τὰ δύο τριτημόρια τοῦ αἵματός μου ἀπὸ τὰς αἱμορροΐδας, πολλάκις δὲ ἐλιπόθησα. Ἐλευθερωθεὶς καὶ ἀπ' αὐτό, εἶχον χρείαν καὶ περισσοτέρας τροφῆς καὶ περισσοτέρας ἀναπαύσεως τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ πνεύματος, διὰ νὰ ἀναλάβω τὰς δυνάμεις μου· ἡ τροφή μου ἐστάθη πολλάκις μία οὐγγία ἄρτου καθ' ἡμέραν, ἐπειδὴ ἡ λίτρα τοῦ ἄρτου ἐπωλήθη ἕως εἴκοσι γρόσια». Κατὰ τὸ ἀρχαῖον ρητόν, οὐδὲν ἀθλιώτερον ἀπόρου γέροντος· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νεανικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ καὶ ἐν τῷ γήρᾳ ἐμαστίζετο δεινῶς ὁ Κοραῆς ὑπὸ τοῦ στυγεροῦ τῆς πενίας δαίμονος. Ἐπὶ τοῦ 1824 ἠναγκάσθη πάλιν νὰ ἐκποιήσῃ μέρος τῶν βιβλίων του ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς πολλαπλᾶς αὐτοῦ χρείας. «Μὴν ἀμφιβάλλης (ἔγραφε τῇ 7 νοεμβρίου 1824 πρὸς τὸν φίλον του Ρώταν, ὅτι κάνεις ἐκ τῶν ἐδῶ ὀλίγων πιστῶν φίλων μου, ἂν ἐγνώριζε τὴν κατάστασίν μου, δὲν ἤθελε μὲ ἀνασύρειν πάραυτα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν βασανίζομαι γέενναν ἡμέρας καὶ νυκτός. Δὲν σὲ λέγω παραμύθια· ἰδοὺ τί μὲ συνέβη ταύτας τὰς ἡμέρας! Ἕνας ἀπὸ τοὺς εἰρημένους φίλους μου, ὁ τυπογράφος Διδότος, νέος χαριτωμένος, ἔμαθε, δὲν ἠξεύρω πόθεν, ὅτι πωλῶ μέρος τῆς βιβλιοθήκης μου. Χωρὶς νὰ με φανερώσῃ τίποτε περὶ τούτου, ἠρχισε νὰ με προσφέρῃ δάνεια, ἂν ἔχω χρείαν· βλέπων ὅτι δὲν τα ἐδεχόμην, μοῦ ἐπρόβαλε νὰ ἀγοράσῃ τὴν βιβλιοθήκην μου, μὲ συνθήκην νὰ μὴ τὴν παραλάβῃ ἢ μετὰ τὸν θάνατόν μου. Τὸν εὐχαρίστησα ἀπὸ ψυχῆς λέγων, ὅτι δὲν κατήντησα ἀκόμη εἰς τόσην ἀνάγκην». Τοῦ Κοραῆ αἱ ἀνάγκαι ἦσαν ἀληθῶς δεινόταται καὶ κατεπείγουσαι, ὁ μέγας ὅμως ἀνὴρ εἶχεν ἑκάστοτε ἐν διανοίᾳ τὸ παλαιὸν παράγγελμα «σοφοὶ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλάβας» τὴν φοβερὰν δὲ χρηματικὴν αὐτοῦ ἀπορίαν, ἐφύλαττεν ἑπομένως ἀπόρρητον. Ἦτο δὲ οὐ μόνον ἀξιοπρεπὴς ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐν τῇ πενίᾳ του· θὰ ἔστεργε μᾶλλον νὰ διαφθαρῇ ὑπὸ λιμοῦ ἢ νὰ ἀφαιρεθῇ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν καὶ αὐτεξουσιότητα. «Δὲν λυποῦμαι ὅτι εἶμαι πτωχὸς (ἔλεγε) σπαράσσει μόνον τὴν καρδίαν μου ὁ φόβος μήπως ἡ πενία ἁρπάσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν μου». Οὐδεμίαν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀπεδέχετο συνεισφοράν, «Εὐεργεσίαν δέχομαι μετ' εὐχαριστίας, ἐπειδὴ εἶμαι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ ἀντευεργετήσω· ἐλεημοσύνην δὲν ἔλαβα ἀκόμη ἀπὸ κανένα. Ἔγραψα ἀποκρινόμενος εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα, ὅτι δὲν δέχομαι τὴν κατ' ἔτος τῶν 500 ταλλήρων βοήθειαν», Ὅτε ἔμαθεν ὁ Κοντόσταυλος καὶ ὁ Ρώτας προέτρεψαν τοὺς ἄλλους Χίους νὰ προσέλθωσιν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ «σᾶς παρακαλῶ θερμῶς (ἀνήγγειλε πρὸς αὐτοὺς ὁ Κοραῆς) νὰ παύσητε νὰ ἐνοχλῆτε τοὺς συμπολίτας δι' ἐμέ». Ἐνίοτε φιλότιμοί τινες καὶ φιλοπάτριδες Χῖοι ἀπέστειλαν αὐτομάτως πρὸς τὸν Κοραῆν μικρὰ χρηματικὰ βοηθήματα· οὗτος δέ, ἵνα μὴ λυπήσῃ τοὺς εὐπροαιρέτους καὶ εὐπροθύμους φίλους καὶ συμπολίτας, δὲν ἀπεποιεῖτο μὲν τὰς ἀποστελλομένας χορηγίας, ἀλλ' ἀνταπέστελλε παραχρῆμα πρὸς τοὺς χορηγοὺς βιβλία (ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένων) ἴσης ἀξίας πρὸς τὴν προσφοράν. «Οἱ Σεκάραι καὶ Ἀργέντται (ἔγραφε) μ' ἔστειλαν 150 φρ. ὡς ἐτήσιον, μὴ ζητοῦντες τίποτε. Ἀλλ' ὅμως ἔκρινα δικαιότερον νὰ τοὺς πληρώσω καὶ αὐτοὺς εἰς τόσους Ξενοκράτας καὶ τοὺς ἐπλήρωσα». «Ἐπιθυμοῦσα (ἔγραφε) νὰ συνεργήσω περισσότερον εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς πατρίδος· ἀλλ' ἡ ἔλλειψις πόρων μὲ ψήνει καὶ μὲ τηγανίζει καὶ ἔχει δεμένας τὰς χεῖράς μου μὲ βαρείας καὶ ὀδυνηρὰς ἀλυσίδας». «Ἡ πενία μου, τὴν ὁποίαν βλέπω ὅτι γνωρίζεις (ἔγραφεν ὀγδοηκοντούτης πρὸς τὸν Καποδίστριαν) δὲν μὲ καταισχύνει, ἐπειδὴ δὲν ἐγεννήθη οὔτ' ἀπ' ἀργίαν οὔτ' ἀπ' ἀσωτίαν, ἀλλ' ἀπὸ περιστάσεις ἀπροσδοκήτους· μὲ θλίβει ὅμως, διότι μ' ἐμποδίζει νὰ συνεισφέρω κ' ἐγὼ ὅσον ἐπιθυμῶ εἰς τὰς πολλὰς χρείας τῆς πατρίδος. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἔλειψα νὰ πέμψω δῶρά τινα εἰς τὴν ἐν Ναυπλίᾳ φιλάνθρωπον ὀνομαζομένην ἑταιρίαν, ἥτις δὲν μ' ἐφιλανθρωπεύθη οὐδὲ κἂν μὲ μίαν ἀπόκρισιν». Ὁπόσον ἐπὶ τέλους συνησθάνετο ὁ Κοραῆς τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πενίας, γίνεται δῆλον ἐξ ὅσων ἔγραφεν ἐν τοῖς Προλεγομένοις εἰς τὰς Ἐπικτήτου Διατριβάς. «Ἂν ἀμφιβάλλῃ τις ὅτι ἔχει καὶ ἡ πενία τὴν μεγαλοπρέπειάν της, ἂς ἐρωτήσῃ τὸ λογικόν του, τίνα κρίνει μεγαλοπρεπέστερον, τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον πέμποντα δωρεὰν εἰς τὸν Φωκίωνα ἑκατὸν τάλαντα, ἢ τὸν ἀποστρεφόμενον τὴν δωρεὰν ταύτην Φωκίωνα». Ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου 1825 μέχρι τῆς τελευτῆς του, ὁ Κοραῆς ἐπορίσατο τὸν βίον ἐξ ἐτησίου δανείου ἐπὶ τόκῳ 6% τεθέντων ἐνεχύρων τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἐκδόσεών του. Ἐπὶ τῷ εὐφήμῳ ὀνόματι *δανείου* (ἵνα μὴ προσθληθῇ ἡ φιλοτιμία τοῦ σεβαστοῦ γέροντος) ἐτέλεσαν τὸν ἔρανον τοῦτον πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Ζαννῆς Βλαστὸς ἀνὰ φράγκα 600 κατ' ἔτος, ὁ Ἰάκωβος Ρώτας ἀνὰ 500, ὁ ἐν Τεργέστῃ Ἀμβρόσιος Στεφάνου Ράλλης, ἀνὰ 300, ὁ Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος ἀνὰ 300 καὶ πέντε ἢ ἓξ ἄλλοι Χῖοι ἀνὰ ὀλιγώτερα ποσά. Ὁ μὲν Κοραῆς ἐνόμιζεν ὅτι ἐλάμβανε τὰ χρήματα ὡς δάνειον ἐπὶ ὑποθήκῃ τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἐκδόσεών του, ἀλλ' οἱ γενναῖοι τῶν χρημάτων δοτῆρες ἐγίνωσκον, ὅτι τιμὴν καὶ δόξαν περιεποίουν πρὸς ἑαυτούς, τιμῶντες οὕτω τῆς Χίου τὸ καύχημα, τὸν μεγαλόφωνον καὶ μεγαλόφρονα κήρυκα καὶ ὑπέρμαχον τῶν δικαίων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΛΑ—ΧΩΡΙΚΗ

Διήγημα

(Συνέχεια)

Αἰθρίαν τινὰ ψυχρὰν πρωΐαν, (ὧν ἀφθονεῖ τὸ Ρωσικὸν φθινόπωρον) ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς Βερεστὸφ ἐξῆλθεν ἔφιππος εἰς περίπατον, ἔλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ, διὰ πᾶσαν περίπτωσιν, τρία ζεύγη ὀκυπόδων κυνηγετικῶν κυνῶν, ἕνα ὑπηρέτην καὶ παιδία τινὰ μετὰ κρεμβάλων. Ταὐτοχρόνως ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς Μουρόμσκης, ἐλκυσθεὶς ἐκ τοῦ ὡραίου καιροῦ, διέταξε νὰ ἐπιστρώσωσι τὸν ἵππον του καὶ βήματι ταχεῖ διηυθύνθη πρὸς τὰς ἀγγλοκαλλιεργημένας κτήσεις του. Πλησιάζων πρὸς τὸ δάσος, εἶδεν οὗτος τὸν γείτονά του, ὑπερηφάνως καθήμενον ἐπὶ τοῦ ἵππου του, φέροντος ἐφίππιον ἐκ δέρματος ἀλώπεκος καὶ ἐνεδρεύοντα λαγωόν, ὃν τὰ παιδία διὰ τῶν κραυγῶν καὶ κρεμβάλων των ἐξεδίωκον ἐκ τινος θάμνου. Ἂν ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς ἠδύνατο νὰ προΐδῃ τὴν συνάντησιν ταύτην, βεβαίως θὰ ἐστρέφετο, ἀλλ' εὑρέθη ἀπροσδοκήτως ἐνώπιον τοῦ Βερεστὸφ εἰς ἀπόστασιν βολῆς πιστολίου. Δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως: ὁ Μουρόμσκης ὡς πεπολιτισμένος Εὐρωπαῖος, ἐπλησίασε τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτὸν μετ' εὐγενείας. Ὁ Βερεστὸφ ἀπήντησε μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας, μεθ' ἧς τιθασσευομένη ἄρκτος ὑποκλίνεται εἰς τοὺς ἀφεντάδες, κατὰ διαταγὴν τοῦ ὁδηγοῦ της. Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ λαγωὸς ἀνεσκίρτησεν, ὥρμησεν ἐκτὸς τοῦ δάσους καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν πεδιάδα. Ὁ Βερεστὸφ καὶ ὁ ὑπηρέτης του ἀνεκραύγασαν δι' ὅλης τῆς δυνάμεώς των, ἀφῆκαν τοὺς σκύλους καὶ ἔδραμον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ρυτῆρος. Ὁ ἵππος τοῦ Μουρόμσκη οὐδέποτε εὑρεθεὶς εἰς τὸ κυνήγιον, ἐπτοήθη καὶ ἀφηνίασεν. Ὁ Μουρόμσκης θεωρῶν ἑαυτὸν ἄριστον ἱππέα, ἀφῆκε τὸν ἵππον ἐλεύθερον καὶ ἔχαιρεν ἐνδομύχως, διότι ἡ τύχη ἀπήλλαξεν αὐτὸν τοῦ δυσαρέστου συνομιλητοῦ· ἀλλ' ὁ ἵππος, ἀφιχθεὶς ἐνώπιον αὔλακος, ἣν δὲν εἶχε παρατηρήσῃ μακρόθεν, αἴφνης ὥρμησε πλαγίως καὶ ὁ Μουρόμσκης δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ. Κρημνισθεὶς ἀρκετὰ βαρέως ἐπὶ τοῦ πεπηγότος ἐδάφους, κατέκειτο βλασφημῶν τὸν ἵππον του, ὅστις, ὡς νὰ συνῆλθεν, ἔστη πάραυτα, ἅμα ὡς ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἄνευ ἀναβάτου. Ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς ἔδραμε πρὸς αὐτὸν καλπάζων καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν ἐκτύπησε πουθενά. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ὑπηρέτης ὡδήγησε τὸν ὑπαίτιον ἵππον, κρατῶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ, καὶ τὸν ἐβοήθησε νὰ ἱππεύσῃ, ὁ δὲ Βερεστὸφ τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ Μουρόμσκης δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποποιηθῇ, διότι ἠσθάνετο ἑαυτὸν ὑπόχρεων, καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Βερεστὸφ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ δόξης, σκυλεύσας ἕνα λαγωὸν καὶ ὁδηγῶν τὸν ἐναντίον του τετραυματισμένον καὶ σχεδὸν αἰχμάλωτον.

Οἱ γείτονες προγευματίζοντες, συνδιελέγοντο φιλικώτατα. Ὁ Μουρόμσκης ἐζήτησε παρὰ τοῦ Βερεστὸφ ἅμαξαν, καθόσον ὡμολόγησεν, ὅτι ἐκ τῆς πτώσεως δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ ὑπάγῃ ἔφιππος μέχρι τῆς οἰκίας του. Ὁ Βερεστὸφ τὸν συνώδευσε μέχρι τῆς θύρας, ὁ δὲ Μουρόμσκης δὲν ἀνεχώρησε παρ' ὅταν ἔλαβε τὸν λόγον τῆς τιμῆς του, ὅπως ἀμέσως τὴν ἐπαύριον (καὶ μετὰ τοῦ Ἀλεξίου Ἰβάνοβιτς) ἔλθῃ καὶ γευματίσῃ ὡς φίλος εἰς Πρηλούτσινο. Τοιουτοτρόπως, ἡ ἀρχαία καὶ βαθέως ἐρριζωθεῖσα ἔχθρα, ἐφαίνετο ὅτι ἔπαυσεν ἕνεκα τοῦ φόβου τοῦ ἵππου.

Ἡ Λίζα ἐξῆλθεν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Γρηγορίου Ἰβάνοβιτς.

— Τί σημαίνει τοῦτο, πατέρα; ἠρώτησεν αὕτη μετ' ἐκπλήξεως: διατί χωλαίνετε; τίνος εἶνε ἡ ἅμαξα αὕτη; ποῦ εἶνε τὸ ἄλογό σας;

— Ἀδύνατον νὰ μαντεύσῃς, my dear, ἀπεκρίθη ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς, καὶ τῇ διηγήθη πᾶν, ὅτι συνέβη.

Ἡ Λίζα δὲν ἐπίστευε τὰ ὦτά της. Ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς χωρὶς νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ συνέλθῃ, τῇ ἀνήγγειλεν, ὅτι αὔριον θὰ γευματίσωσι παρ' αὐτῷ ἀμφότεροι οἱ Βεροστόφ.

— Τί λέγετε καλέ! εἶπεν αὕτη ὠχριάσασα: Οἱ Βερεστόφ, πατὴρ καὶ υἱός, θὰ γευματίσουν αὔριον ἐδῶ! Ἄ, πατέρα, ὅπως θέλετε, ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ παρουσιασθῶ!

— Ἐτρελλάθης, εἶπεν ὁ πατήρ της· πρὸ πολλοῦ ἔγεινες τόσον ἐντροπαλή, ἢ μήπως τρέφεις κατ' αὐτῶν κληρονομικὸν μῖσος, ὡς μυθιστορικὴ ἡρωΐς; Ἔλα, μὴ κάμνῃς ἀνοησίας....

— Ὄχι, πατέρα, μὲ κάνένα τρόπον, δι' ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου, δὲν θὰ παρουσιασθῶ εἰς τοὺς Βερεστόφ.

Ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς ἀνέσπασε τοὺς ὤμους καὶ ἔπαυσε νὰ φιλονεικῇ μαζῆ της, διότι ἐγνώριζεν, ὅτι μὲ τὴν ἀντιλογίαν οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ καὶ ἀπεσύρθη, ὅπως ἀναπαυθῇ ἐκ τοῦ ἀζιοσημειώτου περιπάτου του.

Ἡ Λιζαβέτα Γρηγόριεβνα διηυθύνθη εἰς τὸν θάλαμόν της καὶ ἐκάλεσε τὴν Ναστάσιαν. Ἐπὶ μακρὸν συνεζήτησαν ἀμφότεραι περὶ τῆς αὐριανῆς ἐπισκέψεως. Τί θὰ ὑποθέσῃ ὁ Ἀλέξιος ἂν εἰς τὴν καλοανατεθραμμένην ἀρχοντοκόρην, ἀναγνωρίσῃ τὴν Ἀκουλίναν του; Ὁποίαν ἰδέαν θὰ λάβῃ περὶ τῆς διαγωγῆς καὶ τῶν ἠθῶν της, περὶ τῆς σωφροσύνης της; Ἐξ ἄλλου, ἡ Λίζα πολὺ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ, ὁποίαν ἐντύπωσιν θὰ ἐπροξένει εἰς αὐτὸν ἡ τοσοῦτον ἀπροσδόκητος συνάντησις... Αἴφνης τῇ ἐπῆλθε μία σκέψις, ἣν καὶ μετέδωκε τῇ Ναστάσιᾳ· ἀμφότεραι ἐχάρησαν διὰ τὴν ἐπινόησιν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ θέσωσιν αὐτὴν εἰς ἐνέργειαν ἀμετακλήτως.

Τὴν ἐπιοῦσαν κατὰ τὸ πρόγευμα, ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς ἠρώτησε τὴν θυγατέρα του, ἂν ἐπιμένῃ ἀκόμη εἰς τὸν σκοπόν της, νὰ μὴ παρουσιασθῇ πρὸς τοὺς Βερεστόφ.

— Πατέρα, ἀπεκρίθη ἡ Λίζα, θὰ τοὺς δεχθῶ, ἀφοῦ τὸ ἐπιθυμεῖτε, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν: ὅπως καὶ ἂν φανῶ ἐμπρός, ὅ,τι καὶ ἂν κάμω, δὲν θὰ μὲ ἐπιπλήξητε, καὶ δὲν θὰ δώσητε κάνὲν σημεῖον ἐκπλήξεως ἢ δυσαρεσκείας.

— Καμμιὰ τρέλλα θὰ εἶνε πάλιν 'ς τὴ μέση! εἶπε γελῶν ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς. Καλὰ λοιπόν, καλά, εἶμαι σύμφωνος, κάμε ὅ,τι θέλεις, μαυρομμάτα μου τρελλή. Καὶ μὲ τοὺς λόγους τούτους τὴν ἠσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον ἡ δὲ Λίζα ἔσπευσε νὰ ἑτοιμασθῇ.

Τὴν δευτέραν ἀκριβῶς ὥραν, ὄχημα ἐγχωρίου κατασκευῆς, ἑζευγμένον δι' ἓξ ἵππων, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ γέρων Βερεστόφ, τῇ βοηθείᾳ δύο οἰκετῶν τοῦ Μουρόμσκη ἐν στολῇ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ περίπτερον. Κατόπιν τούτου ἀφίκετο καὶ ὁ υἱός του ἔφιππος. Εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἔνθα ἡ τράπεζα ἦτο ἤδη ἕτοιμος. Ὁ Μουρόμσκης ὑπεδέχθη τοὺς γείτονάς του μετὰ μεγάλων φιλοφρονήσεων, τοῖς ἐπρότεινε νὰ παρατηρήσωσι πρὸ τοῦ γεύματος τὸν κῆπον καὶ τὸ θηριοτροφεῖον καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς διὰ δρομίσκων ἐπιμελῶς ἐπεστρωμένων δι' ἄμμου. Ὁ γέρων Βερεστόφ ᾤκτειρεν ἐνδομύχως τὸν γείτονά του διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν κόπων καὶ τοῦ χρόνου ὑπὲρ ἀνωφελῶν ὀρέξεων, ἀλλ' ἐσίγα ἐξ ἀβροτήτος. Ὁ υἱός του οὔτε τὴν δυσαρέσκειαν τοῦ συμφεροντολόγου γαιοκτήμονος συνεμερίζετο, οὔτε τὴν ἔκπληξιν τοῦ φιλαύτου ἀγγλομανοῦς, ἀλλ' ἀνέμενε μετ' ἀνυπομονησίας τὴν ἐμφάνισιν τῆς θυγατρὸς τοῦ οἰκοδεσπότου, περὶ ἧς τόσα εἶχεν ἀκούσῃ· καίτοι δὲ ἡ καρδία του, ὡς γνωστὸν ἠμῖν, ἀνῆκεν ἤδη εἰς ἄλλην, οὐχ' ἧσσον ἡ νεαρὰ εὔμορφος κατεῖχε τὴν φαντασίαν του.

Ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκάθησαν καὶ οἱ τρεῖς· οἱ γέροντες ἀνεμνήσθησαν ἐκ τῆς παρελθούσης ἐποχῆς τῶν ἀνέκδοτά τινα τῆς ὑπηρεσίας των, ὁ δὲ Ἀλέξιος ἐσκέπτετο, ὁποῖον πρόσωπον ὤφειλε νὰ παίξῃ ἐνώπιον τῆς Λίζας. Ἀπεφάσισεν, ὅτι ἡ ψυχρὰ ἐπιπολαιότης εἶνε εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἡ μᾶλλον ἁρμόζουσα καὶ ἡτοιμάσθη πρὸς τοῦτο. Ἠνοίχθη ἡ θύρα· οὗτος ἔστρεψε τὴν κεφαλήν του μετὰ τοσαύτης ἀπαθείας, ὥστε ἡ καρδία καὶ τῆς μᾶλλον φιλαρέσκου δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ συγκινηθῇ. Δυστυχῶς, ἀντὶ τῆς Λίζας εἰσῆλθεν ἡ γηραιὰ μὶς Ζάξων, ἐψιμμυθιωμένη, συνεσφιγμένη, μετὰ τεταπεινωμένων ὀφθαλμῶν καὶ ἡ στρατιωτικὴ κίνησις τοῦ Ἀλεξίου ἀπέβη εἰς μάτην. Δὲν εἶχε προφθάσῃ νὰ συλλέξῃ τὰς δυνάμεις του, ὅτε ἡ θύρα ἠνοίχθη πάλιν καὶ τὴν φορὰν ταύτην εἰσῆλθεν ἡ Λίζα. Πάντες ἠγέρθησαν· ὁ πατὴρ ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ τοὺς ξένους, ἀλλ' αἴφνης ἀπέσχε καὶ ἔδηξε τὰ χείλη του... Ἡ Λίζα, ἡ μελαχροινή του Λίζα, εἶχε ψιμμυθιωθῆ μέχρι τῶν ὤτων, πλειότερον ἢ ἡ μὶς Ζάξων· ψευδεῖς βόστρυχοι, ἀνοικτοτέρου χρώματος τῶν ἰδικῶν της, ἦσαν διατεθειμένοι ὡς φενάκη τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'.

Αἱ χειρίδες al' imbécile ἐξεῖχον, ὡς αἱ τῆς Madame de Pompadour, ἡ ὀσφὺς συνεσφιγμένη, ὡς τὸ στοιχεῖον Χ, καὶ ὅλοι οἱ ἀδάμαντες τῆς μητρός της, ὅσοι ἔμενον ἀκόμη ἀνυπόθηκοι, ἔλαμπον εἰς τὰ δάκτυλα εἰς τὸν λαιμὸν καὶ εἰς τὰ ὦτά της. Ὁ Ἀλέξιος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν Ἀκουλίναν του εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γελοίας καὶ ἀκτινοβολούσης ἀρχοντοπούλας. Ὁ πατήρ του ἐπλησίασε πρὸς τὴν μικρὰν χεῖρά της καὶ ὁ υἱὸς μετ' ἀδημονίας ἠκολούθησεν αὐτόν· ὅταν ἤγγισεν οὗτος τοὺς λευκοὺς δακτύλους της, τῷ ἐφάνη ὅτι ἔτρεμον. Ἐντούτοις ἐπρόσθεσε νὰ παρατηρήσῃ τὸν μικρὸν πόδα της, σκοπίμως προεκταθέντα καὶ μετὰ περισσῆς φιλαρεσκείας ὑποδεδημένον. Τοῦτο διέθεσεν αὐτὸν εὐμενέστερον ἢ οἱ λοιποὶ στολισμοί της. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ψιμμύθιον καὶ τὰς βαφάς, ἐν τῇ ἁπλότητι τῆς καρδίας του, ἐκ πρώτης ὄψεως οὐδὲν παρετήρησεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα δὲν ὑπώπτευσεν. Ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς ἐνεθυμήθη τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ προσεπάθει νὰ μὴ ἐκδηλώσῃ ἔκπληξιν, ἀλλ' αἱ ἀνησίαι τῆς θυγατρός του τόσον τὸν διεσκέδαζον, ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ συγκρατῆται· Ἡ ἄκαμπτος ὅμως Ἀγγλὶς δὲν ἐγέλα ποσῶς. Ἐμάντευσεν, ὅτι τὸ ψιμμύθιον καὶ αἱ βαφαὶ διηρπάγησαν ἐκ τῆς ἰματιοθήκης της καὶ ζωηρὸν ἐρύθημα ἀγανακτήσεως ἐπεφάνη κάτωθεν τῆς πλαστῆς λευκότητος τοῦ προσώπου της. Ἔρριπτε φλογώδη βλέμματα ἐπὶ τῆς νεαρᾶς ἀτάκτου, ἥτις ἀναβάλλουσα ἐς ἄλλοτε πᾶσαν ἐξήγησιν, προσεποιεῖτο ὅτι δὲν την παρετήρει.

Ἐκάθησαν παρὰ τὴν τράπεζαν. Ὁ Ἀλέξιος ἐξηκολούθη παίζων τὸ πρόσωπον τοῦ ἀφηρημένου καὶ μελαγχολικοῦ. Ἡ Λίζα ἐκομψεύετο, ὡμίλει διὰ μέσου τῶν ὀδόντων, καὶ μόνον γαλλιστί. Ὁ πατήρ της ἐκάστοτε προσέβλεπεν αὐτήν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐννοήσῃ τοὺς σκοπούς της καὶ εὗρισκεν ὅλα ταῦτα λίαν διασκεδαστικά. Ἡ Ἀγγλὶς ἐλύσσα καὶ ἐσιώπα. Μόνον ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς ἦτο ὡς εἰς τὸν οἶκόν του: ἔτρωγε διὰ δύο, ἔπινε μὲ τὸ μέτρον του, ἐγέλα τὸν γέλωτά του καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ὡμίλει ἐπὶ τὸ φιλικώτερον καὶ ἐξεκαρδίζετο.

Ἐν τέλει ἠγέρθησαν τῆς τραπέζης· οἱ ξένοι ἀνεχώρησαν καὶ ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς ἔδωκεν ἐλευθερίαν εἰς τὸν γέλωτα καὶ τὰς ἐρωτήσεις του.

— Τί σοῦ ἦλθε νὰ τους περιπαίξῃς, ἠρώτησε τὴν Λίζαν. Ξεύρεις ὅμως τί; Τὸ ψιμμύθιον σοῦ πηγαίνει περίφημα· δὲν θέλω νὰ εἰσδύσω εἰς τὰ μυστήρια τῆς τουαλέττας τῶν κυριῶν, ἀλλ' ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, θὰ ἐψιμμυθιούμην. Ἐννοεῖται, ὄχι πολύ, ἀλλὰ ἐλαφρά.

Ἡ Λίζα ἔχαιρε μεγάλως διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπινοήσεώς της. Ἐνηγκαλίσθη τὸν πατέρα της, τῷ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ σκεφθῇ περὶ τῆς συμβουλῆς του καὶ ἔδραμε νὰ ἐξευμενίσῃ τὴν ἐξηρεθισμένην μὶς Ζάξων, ἥτις μόλις καὶ μετὰ βίας συγκατετέθη νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ ἀκούσῃ τὴν δικαιολογίαν της. Ἡ Λίζα ἠσχύνετο νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῶν ἀγνώστων τόσον μαύρη· δὲν ἐτόλμα νὰ ζητήσῃ.... ἦτο πεπεισμένη, ὅτι ἡ καλὴ καὶ ἀγαθὴ μὶς Ζάξων θὰ τῇ ἐσυγχώρει... καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπά.

Ἡ μὶς Ζάξων πεισθεῖσα, ὅτι ἡ Λίζα δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ τὴν περιπαίξῃ, κατεπραύνθη, ἐφίλησε τὴν Λίζαν καὶ ὡς τεκμήριον τῆς συμφιλιώσεώς των τῇ ἐδώρησε μικρὸν δοχεῖον ἀγγλικοῦ ψιμμυθίου, ὅπερ ἡ

Λίζα ἐδέχθη μετ' ἐνδείξεως εἰλικρινοῦς εὐγνωμοσύνης.

Ὁ ἀναγνώστης μαντεύει, ὅτι τὴν ἐπαύριον πρωὶ ἡ Λίζα δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ ἄλσος τῆς συνεντεύξεως.

— Ἐχτές, ἠσουνα 'ς τοὺς ἀφεντάδες μας; εἶπεν αὕτη ἀμέσως πρὸς τὸν Ἀλέξιον· πῶς σοῦ ἐφάνηκεν ἡ ἀρχοντοποῦλά μας;

Ὁ Ἀλέξιος ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν την εἶχε παρατηρήσει.

— Κρίμα, εἶπεν ἡ Λίζα.

— Διατί; ἠρώτησεν ὁ Ἀλέξιος.

— Γιατὶ ἤθελα νὰ σ' ἐρωτήσω ἂν εἶνε ἀλήθεια ποῦ λένε πῶς....

— Τί λέγουν;

— Ἂν λέγουν ἀλήθεια πῶς τῆς μοιάζω;

— Ἀνοησίαν! ἐμπρός σου εἶνε ἕνα ἔκτρωμα.

— Ἄ, ἀφέντη, κρίμα εἶνε νὰ το λές· ἡ ἀρχοντοποῦλά μας εἶνε τόσον ἄσπρη, τόσον ἀρχοντικιά! ποῦ νὰ τηνε φτάσω ἐγώ;

Ὁ Ἀλέξιος τῇ ὡρκίζετο, ὅτι εἶνε καλυτέρα ἀπὸ κάθε ἀρχοντοποῦλαν καὶ διὰ νὰ τὴν καθησυχάσῃ, ἤρχισε νὰ περιγράφῃ τὴν κυρίαν της διὰ τοσούτῳ γελοίων γραμμῶν, ὥστε ἡ Λίζα ἐξεκαρδίζετο.

— Καὶ ὅμως, εἶπεν αὕτη μετὰ στεναγμοῦ, ἂν καὶ τέτοια ποῦ τὴν λές εἶνε ὅμως ἀρχοντοποῦλα, κ' ἐγὼ εἶμαι μιὰ ἀνόητη μιὰ ἀγράμματη.

— Ἰ! ἔκαμεν ὁ Ἀλέξιος, δι' αὐτὸ λυπᾶσαι; Ἂν τὸ θέλῃς, ἐγὼ ἀμέσως ἠμπορῶ νὰ σὲ μάθω γράμματα.

— Ἀλήθεια, δὲ δοκιμάζουμε νὰ ἰδοῦμε;

— Ὁρίστε, ψυχή μου, ἠμποροῦμε νὰ ἀρχίσωμεν ἀμέσως τώρα.

Ἐκάθησαν· ὁ Ἀλέξιος ἐξήγαγε τὸ σημειωματάριόν του καὶ μολυβδίδα καὶ ἡ Ἀκουλίνα ἐξέμαθε τὸ ἀλφάβητον μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος· Ὁ Ἀλέξιος ἐθαύμαζε τὴν ἀντιληπτικότητά της. Τὴν ἀκόλουθον πρωΐαν ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ γραφήν· κατ' ἀρχὰς ἡ μολυβδὶς δὲν ὑπήκουεν αὐτῇ, ἀλλὰ μετά τινας στιγμὰς ἤρξατο χαράττουσα τὰ γράμματα ἀρκετὰ καλῶς. Τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ Ἀκουλίνα ἤρχισε νὰ συλλαβίζῃ ἐκ τοῦ διηγήματος «Ναθαλία ἡ κόρη τοῦ βογιάρου», διακόπτουσα τὴν ἀνάγνωσιν διὰ παρατηρήσεων, αἵτινες ἐξέπληττον τὸν Ἀλέξιον.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἤρξατο μεταξὺ αὐτῶν ἀλληλογραφία. Ταχυδρομικὸν γραφεῖον ἱδρύθη ἐντὸς κοιλώματος παλαιᾶς δρυός. Ἡ Ναστάσια λάβρα ἐξετέλει χρέη ταχυδρόμου. Ἐκεῖ ἔφερεν ὁ Ἀλέξιος τὰς διὰ μεγάλων γραμμάτων γεγραμμένας ἐπιστολάς του, καὶ παρελάμβανε τὰς ἐπὶ χονδροῦ κυανοῦ χάρτου, ἱερογλυφικῶς γεγραμμένας, τῆς φιλτάτης του. Ἡ Ἀκουλίνα, προδήλως, ἐξωκειοῦτο πλειότερον εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν καὶ ἡ διάνοια αὐτῆς ἀνεπτύσσετο ἐπαισθητῶς.

Ἐν τούτοις, αἱ πρὸ μικροῦ σχέσεις μεταξὺ Βερεστὸρ καὶ Μουρόμσκη κατέστησαν στερεώτεραι καὶ ταχέως μετεβλήθησαν εἰς φιλίαν, καὶ ἰδού πως. Ὁ Μουρόμσκης συχνάκις ἐσκέπτετο, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰβὰν Πετρόβιτς, ἅπασα ἡ περιουσία του θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξίου Ἰβάνοβιτς, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, οὗτος ἔσεται ὁ πλουσιώτερος γαιοκτήμων τοῦ κυβερνείου, καὶ ὅτι δὲν βλέπει καμμίαν ἀφορμὴν νὰ μή τον κάμῃ γαμβρόν του. Ὁ δὲ γέρων Βερεστὸρ πάλιν, καίτοι δὲν ἠρνεῖτο εἰς τὸν γείτονά του κάποιαν ἀφροσύνην (ἤ, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, ἀγγλικὴν μωρίαν) ἐν τούτοις δέν τῳ ἠρνεῖτο καὶ πολλὰ ἔξοχα προτερήματα, ὡς λόγου χάριν, ἀγχίνοιαν καὶ εὐφυΐαν. Ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς ἦτο στενὸς συγγενὴς τοῦ κόμητος Πρόνσκη, ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς καὶ ἰσχυροῦ· ὁ κόμης ἠδύνατο νὰ φανῇ κατὰ πολλὰ χρήσιμος εἰς τὸν Ἀλέξιον, ὁ δὲ Μουρόμσκης (οὕτως ἐφρόνει ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς) πιθανῶς, θὰ δράξηται μετὰ χαρᾶς τῆς περιστάσεως νὰ νυμφεύσῃ τὴν θυγατέρα του ἐπωφελῶς. Μέχρι τοῦδε οἱ γέροντες ἐμελέτων ταῦτα πάντα ἕκαστος καθ' ἑαυτόν, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξέφρασαν πρὸς ἀλλήλους τὸν πόθον των, ἐνηγκαλίσθησαν, ὑπεσχέθησαν ὅπως φέρωσιν εἰς πέρας τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ ἤρξαντο ἐνεργοῦντες πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ ἕκαστος ἰδιαιτέρως. Εἰς τὸν Μουρόμσκην παρουσιάζετο ἡ δυσχέρεια, νὰ πείσῃ τὴν Λίζαν του νὰ σχετισθῇ στενότερον μετὰ τοῦ Ἀλεξίου, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχεν ἴδῃ ἀπὸ τοῦ ἀξιομνημονεύτου ἐκείνου γεύματος. Ἐφαίνετο, ὅτι δὲν ἤρεσαν πρὸς ἀλλήλους· ὁ Ἀλέξιος τοὐλάχιστον δὲν ἐπανῆλθεν εἰς Πρηλούτσινο, ἡ δὲ Λίζα ἀπεσύρετο ἑκάστοτε εἰς τὰ δωμάτιά της, ὁσάκις ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς τοὺς ἑτίμα διὰ τῆς ἐπισκέψεώς του.

«Ἀλλά, ἐσκέπτετο ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς, ἂν ὁ Ἀλέξιος ἤρχετο ἐδῶ καθ' ἑκάστην, θὰ ἠμποροῦσε νὰ τον ἀγαπήσῃ ἡ Λίζα. Τοῦτο εἶνε φυσικόν. Ὁ χρόνος ὅλα τὰ ἐξομαλύνει».

Ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς ὀλιγώτερον ἀνησύχει περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν σκοπῶν του. Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν ἐκάλεσε τὸν Ἀλέξιον εἰς τὸ σπουδαστήριον, ἤναψε τὴν πίπαν του καὶ μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν εἶπε:

— Κάτι δὲν μοῦ μιλεῖς πλέον περὶ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας σου, διατί; ἤ μήπως ἡ στολὴ τοῦ οὐσάρου δέν σε ἑλκύει πλέον.

— Ὄχι, πατέρα, ἀπεκρίθη μετὰ σεβασμοῦ ὁ Ἀλέξιος, βλέπω ὅτι δὲν σᾶς ἀρέσει νὰ καταταχθῶ εἰς τὸ σῶμα τῶν οὐσάρων καὶ ἔχω καθῆκον νὰ σᾶς ὑπακούσω.

— Καλά, βλέπω ὅτι εἶσαι εὐπειθὴς υἱός· τοῦτο μοὶ εἶνε παρήγορον· δὲν θέλω λοιπὸν κ' ἐγὼ νὰ σὲ δεσμεύσω, ἐξαναγκάζων σε... ἀμέσως... νὰ λάβῃς πολιτικὴν ὑπηρεσίαν... καὶ πρὸς τὸ παρὸν σκοπεύω νά σε νυμφεύσω.

— Μὲ ποιάν, πατέρα; ἠρώτησε μετ' ἐκπλήξεως ὁ Ἀλέξιος.

—Μὲ τὴν Λιζαβέταν Γρηγόριεβναν Μουρόμσκη, ἀπήντησεν ὁ Ἰβὰν Πετρόβιτς· νύμφη καθὼς πρέπει, δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ἐγώ, πατέρα, δὲν σκέπτομαι ἀκόμη περὶ γάμου.

— Σὺ δὲν σκέπτεσαι, ἀλλὰ τὸν ἐσκέφθην καὶ τὸν καλοεσκέφθην ἐγὼ ἀντὶ σοῦ.

— Ὅπως θέλετε, ἀλλ' ἡ Λιζαβέτα Γρηγόριεβνα δὲν μοῦ ἀρέσει διόλου.

— Θὰ σοῦ ἀρέσῃ κατόπιν.

— Δὲν αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἱκανὸν νὰ τὴν καταστήσω εὐτυχῆ.

— Δὲν πρόκειται περὶ τῆς εὐτυχίας της. Τί; Οὕτω πως ἐκτιμᾷς τὴν θέλησιν τοῦ πατρός σου; Καλῶς!

— Ὅπως ἐπιθυμεῖτε, ἐγὼ δὲν θέλω νὰ νυμφευθῶ, καὶ δὲν θὰ νυμφευθῶ.

— Ἡ θὰ νυμφευθῇς ἢ θὰ σὲ καταρασθῶ, τὴν δὲ περιουσίαν μου—ὀμνύω εἰς τὸν Θεόν! —θὰ τὴν πωλήσω καὶ θὰ τὴν κατασωτεύσω, χωρὶς νὰ σοῦ ἀφήσω οὔτε ὀβολόν. Σοῦ δίδω τρεῖς ἡμέρας νὰ σκεφθῇς, καὶ ἕως τότε νὰ μὴ σὲ ἰδοῦν τὰ ὄμματά μου.

Ὁ Ἀλέξιος ἐγνώριζεν, ὅτι ἦτο πατὴρ του ἦτο λίαν ἰσχυρογνώμων. Ἀπεσύρθη λοιπὸν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἤρχισε σκεπτόμενος περὶ τῶν ὁρίων τῆς ἐξουσίας τοῦ πατρός του, περὶ τῆς Λιζαβέτας Γρηγόριεβνας, περὶ τῆς πανηγυρικῆς ὑποσχέσεως τοῦ πατρός του νὰ τον καταστήσῃ πάμπτωχον καὶ τέλος περὶ τῆς Ἀκουλίνας. Κατὰ πρῶτον εἶδεν οὗτος ἐναργῶς, ὅτι ἦτο σφόδρα ἐρωτευμένος· ἡ ρωμαντικὴ σκέψις, νὰ νυμφευθῇ χωρικὴν καὶ νὰ ζήσῃ διὰ τῶν κόπων του, ἐπῆλθεν εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ ὅσῳ μᾶλλον ἐσκέπτετο περὶ τοῦ ἀποφασιστικοῦ τούτου κινήματος, τοσούτῳ τὸ εὕρισκε λογικόν. Ἀπό τινος καιροῦ αἱ ἐν τῷ δάσει συνεντεύξεις εἶχον διακοπῆ ἕνεκα τοῦ βροχεροῦ καιροῦ. Ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ἀκουλίναν διὰ τῆς εὐκρινεστέρας γραφῆς καὶ διὰ τοῦ λυσσωδεστέρου ὕφους περὶ τοῦ ἐπαπειλοῦντος αὐτοὺς κινδύνου καὶ τῇ ἐπρότεινε συγχρόνως τὴν χεῖρά του. Ἐκόμισε πάραυτα τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, εἰς τὸ κοίλωμα, καὶ κατεκλίθη λίαν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του.

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Ἀλέξιος, σταθερὸς εἰς τοὺς σκοπούς του, λίαν πρωί, διηυθύνθη παρὰ τῷ Μουρόμσκῃ, ἵνα προβῇ εἰς εἰλικρινεῖς μετ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις. Ἤλπιζε νὰ κεντήσῃ τὴν μεγαλοψυχίαν του καὶ νὰ τον φέρῃ μὲ τὸ μέρος του.

— Ἐδῶ εἶνε ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς; ἠρώτησεν οὗτος, σταματῶν τὸν ἵππον του παρὰ τὸ περίπτερον τοῦ μεγάρου.

— Ὄγεσκαι, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης· ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς λείπει ἀπὸ τὸ πρωί.

— Τί κρίμα! ἐσκέφθη ὁ Ἀλέξιος. Εἶνε ἐδῶ τοὐλάχιστον ἡ Λιζαβέτα Γρηγόριεβνα;

— Μάλιστα.

Καὶ ὁ Ἀλέξιος ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἵππου του, ἔδωκε τὰ ἡνία εἰς χεῖρας τοῦ ὑπηρέτου καὶ εἰσῆλθε χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ τον ἀναγγείλωσιν.

— «Ὅλα θὰ τελειώσουν, διελογίσθη, πλησιάσας πρὸς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς· θὰ ἐξηγηθῶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἰδίαν».

Εἰσῆλθε... καὶ ἔμεινεν ἐμβρόντητος: οὐχὶ ἡ Λίζα... ἡ Ἀκουλίνα, ἡ προσφιλής, ἡ μελαχροινὴ Ἀκουλίνα, ἐνδεδυμένη ὄχι τὸ βραχὺ τῆς χωρικῆς ἔνδυμα, ἀλλὰ λευκὴν πρωινὴν ἐσθῆτα, ἐκάθητο παρὰ τὸ παράθυρον καὶ ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολήν του. Τόσον ἦτο ἀπησχολημένη, ὥστε δὲν ἤκουσεν αὐτὸν εἰσελθόντα. Ὁ Ἀλέξιος δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἐπιφώνημα χαρᾶς. Ἡ Λίζα ἀνεσκίρτησεν, ἀνύψωσε τὴν κεφαλήν, ἔρρηξε κραυγὴν καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ. Ἐκεῖνος ὥρμησεν, ὅπως τὴν ἐμποδίσῃ.

— Ἀκουλίνα, Ἀκουλίνα!....

Ἡ Λίζα προσεπάθει νὰ ἀπαλλαγῇ....

— Ἀλλὰ ἀφῆτε με λοιπόν, Κύριε! ἐτρελλάθητε; ἐπανελάμβανεν αὕτη στρεφομένη.

— Ἀκουλίνα, ἀγάπη μου, Ἀκουλίνα! ἐπανελάμβανεν οὗτος, ἀσπαζόμενος τὰς χεῖράς της.

Ἡ μὶς Ζάξων, μάρτυς κατὰ τὴν σκηνὴν ταύτην, δὲν ἤξευρε τί νὰ σκεφθῇ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ εἰσῆλθεν ὁ Γρηγόριος Ἰβάνοβιτς.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Μουρόμσκης· βλέπω ὅτι σεῖς τὰ ἔχετε πλέον τεριασμένα....

Οἱ ἀναγνῶσται θὰ μὲ ἀπαλλάξωσι ἐκ τῆς περιττῆς ὑποχρεώσεως νὰ περιγράψω τὴν λύσιν.

(Ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ.)

Α. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΤΕΛΟΣ

VICTOR CHERBULIEZ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΠΕΠΙΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

(Συνέχεια)

Ὁ μαρκήσιος ἔμεινε μόνος μετὰ τῆς κ. Βερέτς. Ἐπί τινα χρόνον ἠκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ βραδέως ἀπομακρυνόμενον ζεῦγος τῶν ἱραστῶν, μέχρις οὗ ἠφανίσθη ὄπισθεν τῶν θάμνων τοῦ κήπου. Τότε ὡς νὰ διελύθη αἴφνης ἡ δεσμεύουσα αὐτὸν μαγεία, ὁ κ. δὲ Μιράβαλ ἀνέκτησε τὴν φωνὴν καὶ ἤρξατο νὰ ψιθυρίζῃ:

Ἐρασταί, εὐτυχεῖς ἐρασταί,
Ἂν ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον ἀνήκει,
Τί κόσμος ὡραῖος
Καὶ πάντοτε νέος!

Εἶτα στραφεὶς πρὸς τὴν κ. Βερέτς, ἀνέκραξε διὰ τόνου ποιητικοῦ.

— Ὄχι, οὐδεὶς ἀνεκάλυψε μέχρι τοῦδε τι ὡραιότερον τῆς νεότητος καὶ ἁγιώτερον τοῦ ἔρωτος. Ὁ ἀνεψιός μου εἶνε εὐτυχὴς ὁ μάγκας· τὸν συγχαίρω εἰς τὸ φανερὸν καὶ τὸν φθονῶ ἐνδομύχως.

Ἡ κ. Βερὲτς τὸν ἀντήμειψε διὰ τὰς λέξεις του ταύτας διὰ μειδιάματος σημαίνοντος—Καλὸν γερόντιον, σὲ ἐκρίναμεν κακῶς, θὰ ἠδύνασο ἀρά γε νὰ μᾶς φανῇς εἴς τι χρήσιμος;

— Ὅσον τοὺς βλέπω ὁμοῦ, κύριε μαρκήσιε, εἶπεν αὕτη, τόσον πείθομαι, ὅτι ἐπλάσθησαν ὁ εἷς διὰ τὸν ἕτερον. Οὐδέποτε χαρακτῆρες συνεδυάσθησαν τόσον καλῶς. Ἔχουσι τὰς αὐτὰς ὀρέξεις καὶ τὰς αὐτὰς ἀπεχθείας, τὸ αὐτὸ ὕψος πνεύματος καὶ τὴν αὐτὴν περιφρόνησιν πρὸς τὰ μικρὰ αἰσθήματα τῆς ἰδιοτελείας, καὶ τὴν αὐτὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὰ εὐτελῆ συμφέροντα. Ζῶσιν ἀμφότεροι εἰς τὰ ὕψη. Ἄ, κύριε μαρκήσιε· συνηντήθησαν κατ' οἰκονομίαν τῆς θείας προνοίας.

— Κατὰ μεγάλην αὐτῆς οἰκονομίαν, εἶπεν ὁ μαρκήσιος, προσθέτων ἐνδομύχως:— Ἡ ἀληθὴς πρόνοια εἶνε ἡ ἐπιτηδειότης τῶν μητέρων· εἶτα δὲ μεγαλοφώνως.

— Ἐπὶ τέλους τί ἄλλο ἐπιδιώκει τις παρὰ νὰ γείνῃ εὐτυχής; Ὁ ἀνεψιός μου ἔχει ἀρκοῦσαν φρόνησιν, ἵνα ἐρωτᾷ μόνον τὴν καρδίαν του· θὰ ζῇ εἰς τὰ ὕψη, ὡς εἴπατε, φιλτάτη κυρία, καὶ θὰ περιφρονῇ τὰ λοιπά· διότι ἡ κ. Κορνέϊλ, οὐδὲν λέγομεν περὶ τῆς ἀπαραμίλλου αὐτῆς καλλονῆς, εἶνε γυνή, ἣν ἅμα ἴδῃ τις, ἅμα ἀκούσῃ αὐτὴν νὰ ὁμιλῇ, ἀναγνωρίζει ἀμέσως τὴν ἐξέχουσαν γυναῖκα, ἥτις ἐπλάσθη ἵνα δίδῃ πολυτίμους πρὸς ἄνδρα συμβουλάς, ἵνα τὸν ὠθῇ καὶ τὸν ὁδηγῇ.

— Βεβαίως τὴν κρίνετε καλῶς, ἀπεκρίθη ἡ κ. Βερέτς. Ἡ θυγάτηρ μου εἶνε παράδοξον πλάσμα. Εἶνε ἐνθουσιώδης μέχρις ὑπερβολῆς, διὰ πᾶν εὐγενές, καὶ ὅμως εἶνε εἰς τὸ ἔπακρον λογική, καίτοι δὲ πολὺ νοήμων εἰς τὰ κατὰ τὸν καθ' ἡμέραν βίον, εἶνε ἀφ' ἑνὸς μὲν ψυχρὰ ὡς πάγος διὰ τὰ ἴδια αὐτῆς συμφέροντα, ἀφ' ἑτέρου δὲ πῦρ διὰ τὰ τῶν ἄλλων.

— Ἓν μόνον πρᾶγμα μὲ λυπεῖ, τῇ εἶπεν ὁ μαρκήσιος. Ὁ μυθογράφος συμβουλεύει εἰς τοὺς εὐτυχεῖς ἐραστὰς νὰ μὴ ταξειδεύωσιν εἰμὴ μόνον εἰς τὰς ἐγγὺς ἀκτάς, οἱ δὲ ἡμέτεροι, ἵνα ἀπολαύσωσι τὴν εὐτυχίαν των, θὰ φύγωσιν ἢ εἰς Μέμφιδα ἢ εἰς Θῆβας. Εἶνε ἔγκλημα νὰ στερηθῶσιν οὕτως οἱ Παρίσιοι τῆς κ. Κορνέϊλ.

— Ὦ! ἠσυχάσατε, εἶπεν, οἱ Παρίσιοι θὰ τοὺς ἐπανίδωσι.

— Δὲν γνωρίζετε τὸν ἀνεψιόν μου· μισεῖ τὴν ἐπιπόλαιον καὶ πονηρὰν ταύτην πόλιν. Μοὶ ἐξωμολογήθη χθές· σκοπεύει νὰ ἀποθάνῃ ἐν Αἰγύπτῳ, μὲ ἐπεβεβαίωσε δέ, ὅτι καὶ ἡ κ. Κορνέϊλ ἀγαπᾷ ἐπίσης ὡς αὐτὸς τὴν μοναξίαν καὶ τὴν σιγὴν τῶν Θηβῶν. Εἶνε καὶ φαίνεται πρᾶος, ἀλλ' οὐδεὶς εἶνε τόσον σταθερὸς εἰς τὰς θελήσεις του ὡς αὐτός.

— Θεὸς φυλάξοι! εἶπεν ἡ κ. Βερὲτς προσβλέπουσα τὸν μαρκήσιον δι' ὕφους σημαίνοντος:—ἀγαπητέ μου φίλε, δὲν ὑπάρχουν θελήσεις δυνάμεναι νὰ παλαίσωσι πρὸς τὰς ἡμετέρας, καὶ οἱ Παρίσιοι δὲν δύνανται νὰ μᾶς χάσωσιν, ὅπως καὶ ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς χάσωμεν.

— Ἐποίησε καλὴν ἐκλογήν, ἐξηκολούθησεν ὁ μαρκήσιος στενάζων βαθέως. Πολλάκις ἐνέπαιζα τὸν ἀνεψιόν μου, διότι δὲν ἐγνώριζε νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ζωήν, τώρα ὅμως εἶνε σειρά του νὰ μὲ ἐμπαίζῃ, διότι κατήντησα νὰ φθονῶ τὴν εὐτυχίαν του. Εἶνε ὡραῖον νὰ δρέπῃ τις ρόδα καὶ ἔδρεψα πολλὰ κατὰ τὸν βίον μου, ἀλλ' ἔρχεται ἡλικία, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος μεταμελεῖται πικρῶς, διότι δὲν ἐφρόντισε νὰ δημιουργήσῃ δι' ἑαυτὸν ἐνδιαφέρον τι πρὸς... θὰ σᾶς προξενῶσιν ἔκπληξιν αἱ ἐκμυστηρεύσεις μου, φιλτάτη κυρία:

— Μὲ κολακεύουσι περισσότερον ἢ ὅσον μὲ ἐκπλήττουσιν, ἀπεκρίθη αὕτη.

— Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι μὲ καταβιβρώσκει ἡ πλῆξις. Εἶχον ὁρκισθῆ ἄλλοτε νὰ διέλθω τὸ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν μου ἐν τῇ ἀπομονώσει, ἐν τῇ ἐρημίᾳ, ἀλλ' ἡ πλῆξις θὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ ἐξέλθω ἐκ τῆς φωλεᾶς μου. Σκοπεύω νὰ ἀναλάβω καὶ πάλιν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτικῇ, ἤδη δὲ μὲ πιέζουσι νὰ δεχθῶ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ νομοῦ τῆς περιφερείας τοῦ πύργου μου, ἢ τὸ ἀξίωμα τοῦ γερουσιαστοῦ· θὰ ἀφεθῶ εἰς τὸ θηρίον καὶ πάλιν. Θὰ κατώρθουν πολλὰ ἐὰν εἶχον γυναῖκα συνετήν, πολὺ νοήμονα ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ καὶ ὀλίγον τι ἐνθουσιώδη. Μόνον διὰ τῶν γυναικῶν εὐδοκιμεῖ τις ἐν τῇ πολιτικῇ, καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν μου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐλπίζῃ τις εὐδοκίμησιν διὰ τῶν γυναικῶν τῶν ἄλλων. Ὦ, ἂς εἶχον γυναῖκα ἰδικήν μου! ὡς λέγει ὁ ποιητής: « Παρῆλθε δι' ἐμὲ ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἀγαπῶσιν ;.. Ἄ! ἂν ἡ καρδία μου....» Δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν συνέχειαν, ἀλλὰ τί σημαίνει! Εὐτυχῆ, τρὶς εὐτυχῆ Ὁράτιε! Ὁποία διαφορα, νὰ ζῇ τις ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ γυναικὸς ἀγαπωμένης, καὶ νὰ κινεῖται ἐν Παρισίοις ἄνευ τοιαύτης ἐν μέσῳ τῆς πολιτικῆς τύρβης.

Ἡ κ. Βερὲτς ἦτο σύμφωνος περὶ τῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ πάντοτε, χάριν τῆς τύρβης καὶ τῆς κινήσεως, ἠναγκάσθη νὰ παρατηρήσῃ:

— Ἐὰν ὁ μέλλων γαμβρός μου εἶχε τὴν διάθεσιν καὶ τὰς ὀρέξεις τοῦ θείου του, θὰ ἦτο τέλειος ἄνθρωπος, καὶ οὐδὲν θὰ μᾶς ὑπελείπετο νὰ ἐπιθυμήσωμεν.

Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ μαρκήσιος δὲ Μιράβαλ τῇ ἐφάνη τὰ μᾶλλα ἐνδιαφέρον πρόσωπον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν ἐξοικειώσῃ μὲ τὴν τύχην του· ἐπειδὴ δὲ εἶχεν ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα καὶ ἔρωτα πρὸς τὰς λεπτομερείας, τῷ ἀπηύθυνε μυρίας ἐρωτήσεις περὶ τῆς ἐκλογικῆς του περιφερείας καὶ περὶ τῶν πιθανοτήτων τῆς ἐπιτυχίας του, δι' ὧν περιέπλεξεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν μαρκήσιον, ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ ἀποκρίνεται. Ἐν τούτοις, δι' ἐπιτηδείας στροφῆς τῆς συνομιλίας ἐπὶ τοῦ πύργου του, κατώρθωσε ν' ἀπαλλαγῇ τῆς δυσχεροῦς θέσεώς του. Τῇ ἔδωκε πλήρη περιγραφὴν αὐτοῦ, προσθείς, ὅτι ἂν καὶ ἤξιζε τὸν κόπον, αὐτὸς δὲν μετέβαινέ ποτε ἐκεῖ· αἱ δὲ λεπτομέρειαι περὶ τῶν γαιῶν του καὶ τῶν εἰσοδημάτων, ἅτινα τῷ ἀπέφερον, δὲν ἦσαν ἐκ τῶν δυναμένων νὰ μειώσωσι τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἤδη ἤρχιζεν ὁ μαρκήσιος νὰ τῇ ἐμπνέῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἡ κ. Κορνέϊλ διήρχετο μίαν ἐκ τῶν δενδροστοιχιῶν τοῦ κήπου μετὰ τοῦ Ὁρατίου, ὅστις ποσῶς δὲν παρετήρει, ὅτι τὰ νεῦρά της ἦσαν κάπως ἠρεθισμένα καὶ ἔχοντα θυελλώδεις τάσεις. Ὑπῆρχον πολλὰ πράγματα, ἅτινα ὁ κ. δὲ Πεννεβίλ ποτὲ δὲν παρετήρει.

— Τί ὡραῖος καιρός! τῇ ἔλεγε. Πόσον ὡραῖος οὐρανός, πόσον ὡραῖος ἥλιος! Καὶ ὅμως δὲν εἶνε ὡς τὸν ἥλιον τῆς Αἰγύπτου. Πότε λοιπὸν θὰ τον ἐπανίδωμεν; Ὦ ἐκεῖ, ἐκεῖ, ὅπως λέγει ἡ Μινιών. Θά μοι ψάλλητε ἀπόψε αὐτὸ τὸ ᾆσμα; Οὐδεὶς τὸ ψάλλει ὅπως ὑμεῖς. Οὐδέποτε μοὶ ἐφάνει τὸ ἄλσος τοῦτο τόσον πράσινον. Εἶνε ὡραῖον πρᾶγμα ἡ χλόη, καίτοι δύναμαι νὰ διέλθω θαυμάσια ἄνευ αὐτῆς. Ἐγνώρισα περιηγητήν, ὅστις ἐθεώρει φρικώδη τὴν Ἑλλάδα, διότι ὑστερεῖ κατὰ τὴν βλάστησιν, καὶ ὑπάρχουσι πλεῖστοι ἄνθρωποι πάσχοντες ἀπὸ αὐτὴν τὴν δενδρομανίαν! Ἐνθυμεῖσθε τὴν πρώτην μας ἐκδρομὴν εἰς Γιζέχ, τὴν εὐρεῖαν ἐκείνην κατάγυμνον πεδιάδα, μὲ τὰς κυματώδεις γραμμὰς τῶν πέριξ λόφων καὶ τὴν ὡς τὴν ὤχραν κιτρίνην ἄμμον της;

« Πρέπει νὰ φάγωμεν » ἐλέγετε. Ἐκεῖ

συνηντήσαμεν μακρὰν γραμμὴν καμήλων· νομίζω, ὅτι τὰς βλέπω ἀκόμη. Μακρὰν εἰς τὸν ὁρίζοντα διεκρίνοντο αἱ ὀξυκόρυφοι Πυραμίδες κατάλευκοι καὶ ἐκπέμπουσαι σπινθῆρας. Πῶς ἐχάνοντο εἰς τὸν οὐρανόν, πῶς ἐφαίνοντο πάλλουσαι! ἐδῶ ποτὲ δὲν πάλλει ὁ ἀήρ. Τί λαμπρὸν γεῦμα ἐκάμαμεν ἐντὸς τοῦ ναΐδίου ἐκείνου, καθήμενοι ἐπὶ βουρνουζίων. Ἐφέρετε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Αἰγυπτιακὸν κάλυμμα, ὅπερ σᾶς ἤρμοζε θαυμάσια. Πότε θὰ σᾶς ἐπανιδῶ φέρουσαν τοιοῦτον κάλυμμα; Ἐνθυμοῦμαι τὸ γεῦμα ἦτο πολὺ λιτὸν καὶ ἐξ ἀδεξιότητος ἔχυσα τὸ ὕδωρ τοῦ Νείλου, ὅπερ εἴχομεν μεθ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐγελάσαμεν διὰ τοῦτο καὶ ἠρκέσθημεν πίνοντες ἄκρατον τὸν οἶνόν μας. Μετὰ τοῦτο κατήλθομεν ἐντὸς ὑπογείου καὶ ἐκεῖ τὸ πρῶτον σᾶς μετέφρασα τὰ ἱερογλυφικά. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ ὁποίαν ἀγαλλίασιν ἠσθάνθητε, ὅταν σᾶς ἐγνώρισα, ὅτι ἡ λύρα ἐσήμαινε τὴν εὐδαιμονίαν, διότι εὐδαιμονία εἶνε ἡ ἁρμονία τῆς ψυχῆς. Ἐν τῇ κινεζικῇ γραφῇ ἡ εὐδαιμονία εἰκονίζεται διὰ χειρὸς πλήρους ὁρύζης. Τίς, μετὰ τοῦτο, θὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν ὑπεροχὴν τῶν Αἰγυπτίων κατά τε τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὴν μεγαλοφυΐαν πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Οὐρανίου Κράτους;

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἡ κ. Κορνέϊλ δὲν τῷ ἀπεκρίνετο· ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὸ διατί, καὶ τὸ ἔμαθε.

— Τί ἰδέαν ἐσχηματίσατε περὶ τοῦ μαρκησίου δὲ Μιραβάλ; τὴν ἠρώτησε μετ' ἐνδιαφέροντος.

Τὴν φορὰν ταύτην ἀπεκρίθη αὕτη.

— Εἶνε πολὺ διακεκριμένος ἄνθρωπος, τῷ εἶπεν. Ἀρχίζει θαυμάσια τὰς ἱστορίας του, ἀλλὰ τὰς τελειόνει κακῶς· θέλετε νὰ σᾶς εἴπω εἰλικρινῶς;

— Σᾶς παρακαλῶ, εἰλικρινῶς.

— Πολὺ ὀλίγον μοὶ ἀρέσκει.

— Μήπως σᾶς εἶπέ τι προσβλητικόν; ἀνέκραξεν ὁ Ὁράτιος, μεταμεληθεὶς καὶ φοβούμενος μήπως ὁ θεῖός του ἐπωφελήθη ἐκ τῶν στιγμῶν τῆς ἀφαιρέσεως ἣν τῷ παρεῖχεν ὁ Μανέθων καὶ ὁ βασιλεὺς Ἄπεπις, ἵνα ρίψῃ κακεντρεχῆ τινα λέξιν.

— Ἔχει πνεῦμα, τῷ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ τις καρδίαν, καὶ ὑποπτεύομαι ὅτι δὲν ἔχει. Ταῦτα λέγουσα προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νεανίου τοὺς μεγάλους της καστανόχροας ὀφθαλμούς, ἐν οἷς ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ μίαν καρδίαν, ἴσως δὲ καὶ δύο.

— Εἶνε τώρα σειρά σας νὰ εἶσθε εἰλικρινής, προσέθηκεν αὕτη· δὲν δύνασθε νὰ ψεύδησθε, οὐτος δὲ εἶνε εἷς ἐκ τῶν λόγων, δι' οὓς σᾶς ἀγαπῶ. Μοὶ ἀνηγγείλατε, ὅτι ἐμέλετε νὰ γράψητε πρὸς τὴν κ. δὲ Πεννεβίλ... Εἶνε ὁ μαρκήσιος ἡ ἀπάντησίς της;

— Σᾶς τὸ ὁμολογῶ, εἶπεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ σύμπαν ἂν παρεμβληθῇ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, θὰ ἀπολέσῃ τοὺς κόπους του. Γνωρίζετε ἂν σᾶς ἀγαπῶ, ἂν σᾶς λαρεύω.

— Μοὶ ἀνήκει ἡ καρδία σας, μοὶ ἀνήκει ἀληθῶς; ἠρώτησε, ῥίπτουσα ἐπ' αὐτοῦ μαγευτικὸν βλέμμα.

— Διὰ παντός, αἰωνίως! τῇ ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς πνιγομένης ἐκ συγκινήσεως.

Ἐπλησίαζον κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην αἱμασιάν, ἧς ἡ εἴσοδος ἦτο πολὺ στενή. Ἡ κ. Κορνέϊλ διῆλθε πρώτη, καὶ ὅταν ὁ Ὁράτιος τὴν ἔφασε, στραφεῖσα ἔστη ἀκίνητος πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν ἠτένιζε μελαγχολικῶς μειδιῶσα. Μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας τὸν ἐκράτησεν εἰς ἀπόστασιν οὐδὲν παραχωροῦσα, οὐδὲν ἐπιτρέπουσα πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἤδη ὠθουμένη ὑπὸ αἰφνιδίας ἐμπνεύσεως, ἀπέβαλλε τὴν ἀτίθασσον ἀρετήν της καὶ προέτεινεν· ἠρέμα πρὸς αὐτὸν τὸ μέτωπόν της καὶ τὰ χείλη της, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐζήτουν ἓν φίλημα. Οὐτος ἐνόησεν, ἀλλ' ἐφοβήθη μὴ παρενόησε. Κατ' ἀρχὰς ἐδίστασεν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐτόλμησε καὶ περιπτυσσόμενος αὐτὴν ἐπέθεσε τὰ χείλη του ἐπὶ τῶν ἰδικῶν της. Ὁ ἀσπασμὸς οὗτος τὸν ἐτρέλλανε, τὸν ἐμέθυσε καὶ παρ' ὀλίγον τὸν ἐκαμνε νὰ λειποθυμήσῃ. Μόνον ἅπαξ ἤδη εἶχεν αἰσθανθῆ τοιαύτην μεθυστικὴν συγκίνησιν καὶ τοῦτο συνέβη ἐν Θήβαις, ὅτε ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἐνήργει ἀνασκαφάς, ἴδε διὰ τῶν ἰδίων του ὀφθαλμῶν ἀποκαλυπτόμενον εἰς τὸ βάθος τῆς τάφρου μέγαν σαρκοφάγον ἐξ ἐρυθροῦ γρανίτου. Καὶ τότε τὸν κατέλαβεν ἐπίσης λειποψυχία.

Ἡ κ. Κορνέϊλ ἐκάθησεν ἐπὶ θρανίου, οὗτος δ' ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας της, καὶ ἐρείδων τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν πεφιλημένων γονάτων της ἐκράτει τὰς χεῖράς της καταπιόων αὐτὴν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπί τινα χρόνον. Τὸ εὖρος δρομίσκου ἐχώριζε τὴν αἱμασιὰν ἀπὸ τὴν λίμνην, ὥστε ἠδύναντο νὰ ἀκούωσι τὸν χαμηλὸν ψιθυρισμὸν τοῦ κύματος ψελίζοντος πρὸς τὴν ἀκτὴν λέξεις ἔρωτος καὶ ἀφηγουμένου τὰς ἀγαλλιάσεις καὶ τὰ μυστήρια, ἅτινα οὐδεμία ἀνθρωπίνη γλῶσσα δύναται νὰ ἐκφράσῃ.

— Αἱ μεγάλαι εὐτυχίαι, ἤρξατο ἡ κ. Κορνέϊλ, μετὰ μακρὰν σιωπήν, εἶνε πάντοτε ἀνήσυχοι, πάντοτε ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεώς κινδύνῳ. Πᾶν πρᾶγμα τὰς φοβίζει. Σᾶς παρακαλῶ ἀπαλλάξατέ μας ἀπὸ αὐτὸν τὸν διπλωμάτην. Ποτὲ δέν μοι ἤρεσαν οἱ διπλωμάται· προλήψεις, συμφέροντα, ὑπολογισμοί, ματαιότητες εἶνε πᾶν ὅ,τι βλέπουσιν ἐν τῷ κόσμῳ.

— Αἱ θελήσεις σας μοὶ εἶνε ἱεραί, τῇ εἶπεν, καὶ ἀπὸ σήμερον θὰ διασπασθῶ ἐντελῶς ἀπὸ αὐτόν, θὰ πράξω ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε, καίτοι πάντοτε τὸν ἠγάπησα ὅσον αὐτὸς μὲ ἀγαπᾷ.

— Ναί, πέμψατέ τον εἰς τὴν οἰκογένειάν του, περὶ ἧς ὁλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει· ἂς ὑπάγῃ, ἵνα διηγῆται ἐκεῖ τὰς ἱστορίας του.

— Συγγνώμην, ἀλλ' ἡ οἰκογένειά του εἶμαι ἐγὼ αὐτός· εἶνε ἄγαμος ἢ μᾶλλον χῆρος πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἄνευ τέκνων. Ἀλλὰ τί μὲ μέλει διὰ τὴν κληρονομίαν!

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ κ. Κορνέϊλ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἐκστάσεώς της, καὶ ἐτέντωσε τὸ οὖς ὡς κύων ὀσφρανθεὶς ἀπροσδόκητον ἴχνος:

— Τὴν κληρονομίαν του! Εἴσθε ὁ κληρονόμος του! Οὐδέποτε μοὶ ὡμιλήσατε περὶ τούτου.

— Διὰ τί νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ; Τὰ χρήματα, τί εἶνε τὰ χρήματα;.. Ἰδοὺ ὁ θησαυρός μου προσέθηκε δοκιμάζων νὰ την ἀσπασθῇ καὶ ἐκ δευτέρου, ὅπερ ὅμως φρονίμως φερομένη δέν τῳ ἐπέτρεψε, διότι δὲν εἶνε ὠφέλιμος ἡ κατάχρησις οὐδενὸς πράγματος.

— Τὰ ἀφορῶντα τὰ χρήματά εἰσιν εὐτελεῖς ἀθλιότητες, εἶπεν. Εἶνε πολὺ πλούσιος ὁ μαρκήσιος;

— Ἡ μήτηρ μου μὲ ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἔχει εἰσόδημα διακοσίων χιλιάδων φράγκων. Ἂς τὸ μεταχειρισθῇ, ὅπως ἀγαπᾷ. Ἀφοῦ ἔσχε τὸ ἀτύχημα νὰ σᾶς ἀπαρέσκῃ θὰ τῳ δηλώσω, ὅτι παραιτοῦμαι τῆς διαδοχῆς.

— Δὲν εἶνε ὅμως ὀρθὸν ἀπεκρίθη ζωηρῶς ἡ κ. Κορνέϊλ. Τὸν ἀγαπᾶτε καὶ θὰ ἐλυπούμην μεγάλως γενομένη αἰτία νὰ ἐρίσητε μετὰ συγγενοῦς, ὃν ἀγαπᾶτε.

— Ὑμᾶς, καὶ μόνην ὑμᾶς ἀγαπῶ! ἀνέκραξεν οὗτος. Τὰ λοιπὰ εἶνε μηδέν!

Ἔμεινεν ὀλίγας ἔτι στιγμὰς εἰς τοὺς πόδας της, ἀλλὰ πρὸς πολλὴν τοῦ δυσαρέσκειαν, τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐγερθῇ, λέγουσα.

— Ὁ κ. δὲ Μιραβὰλ θὰ παρατηρήσῃ ἐπὶ τέλους, ὅτι ἡ ἀπουσία μας εἶνε πολὺ παρατεταμένη· Ἂς εἴμεθα φιλόφρονες.

Στιγμάς τινας ἀργότερον ἐπανέκαμπτεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου τὴν ἠκολούθησεν ὁ Ὁράτιος, καὶ ἐπλησίαζε τὸν μαρκήσιον μεθ' ὕφους εὐμενείας, ὅπερ δέν τῳ εἶχεν εἰσέτι δείξῃ· ἀλλὰ καίτοι εἶχεν ἀλλάξῃ πρόσωπον καὶ ὕφος, ἡ γοητεία δὲν ἔλειψε νὰ ἐπιδράσῃ καὶ πάλιν, ἢ μᾶλλον ἐπέδρασε ὡς ἐκ τῆς ἀλλαγῆς ἰσχυρότερον. Ὁ μαρκήσιος δὲ Μιραβάλ, ὅστις εἶχεν ἀνακτήσῃ ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματός του εἰς τὴν κατὰ μόνας συνομιλίαν μετὰ τῆς κ. Βερέτς, πρὸς ἣν τοσαῦτα ἐξεμυστηρεύθη, ἐσυγχύσθη καὶ πάλιν ἅμα εἶδε τὴν ὡραίαν του ἐχθράν. Κατῴρθωσε δὲ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς φιλοφροσύνας της δι' ἀκαταλήπτων μόνον φράσεων καὶ ἀποκρίσεων, ἄνευ ἀρχῆς, ἄνευ τέλους, καὶ οὐρανόθεν πιπτουσῶν δίκην ἀερολίθων. Ταχιστα δέ, ὡσπερ ὀργισθεὶς καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἀδυναμίας του ἠγέρθη ἀποτόμως, καὶ ἀποτειγόμενος πρὸς τὴν κ. Βερέτς:

— Δὲν λησμονεῖ τις ἐπὶ πολὺ τὸν Λαφονταῖν· ἰδοὺ τὸ τέλος τοῦ στίχου, ὅπερ μοὶ διέφυγε πρὸ ὀλίγου.

Ἂν ἡ καρδιὰ μπορεῦτε, νὰ ξαναζεσταθῇ.

Ἀμέσως δὲ τὴν ἀπεχαιρέτησε προσκλίνων ἐδαφιαίως· εἶτα προχωρήσας πρὸς τὴν κ. Κορνέϊλ τὴν ἠτένισεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τῇ εἶπε διὰ φωνῆς πλήρους πικρίας.

— Κυρία, ἦλθον, εἶδον, ἐνικήθην.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν καὶ ἀποποιηθεὶς τὴν συνοδείαν τοῦ ἀνεψιοῦ του, ἀνεχώρησεν ὡς ἄνθρωπος φεύγων, ἵνα σωθῇ. Εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἐγένετο πολὺς περὶ αὐτοῦ λόγος. Ἅπαντες ἀπὸ συμφώνου ἐθεώρησαν τὴν συμπεριφορὰν του κάπως παράδοξον· ἀλλ' ἡ μὲν κυρία Βερὲτς ἐδήλωσεν, ὅτι ἦτο μᾶλλον εὐάρεστος ἢ παράδοξος, ἡ δὲ κ. Κορνέϊλ ὅλως τὸ ἐναντίον. Ὅσον διὰ τὸν Ὁράτιον, αὐτὸς ἀπέδωκε τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην ἢ εἰς τινα ἀπροσδόκητον κακοδιαθεσίαν, ἢ εἰς τὴν αἰφνιδίαν ἀλλαγὴν τῆς διαθέσεώς του, πράγματα, ἅτινα ἡ ἡλικία του καθίστα συγγνωστά. Ἀλλ' ὅμως ὡμολόγησεν, ὅτι ποτὲ δὲν τὸν εἶχεν ἰδῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀλλ' ὅτι τὸν ἐγνώρισε πάντοτε εὔθυμον, ζωηρόν, ἕτοιμον, μὰ ἀσφαλῆ μνήμην καὶ διασκεδαστικώτερον παντὸς ἄλλου.

— Ὑπάρχει κἄτι μυστήριον εἰς πάντα ταῦτα, ὅπερ πρέπει νὰ ἀνακαλύψητε ὑμεῖς, τῷ εἶπεν ἡ κ. Κορνέϊλ. Ἐνῷ δέ, ἀφοῦ συνεβουλεύθη πρῶτον τὸ ὡρολόγιόν της, ἡτοιμάζετο ν' ἀποσυρθῇ, προσέθηκε:

— Τῇ ἀληθείᾳ, ἀρχιοκνηδέ, πότε λοιπὸν θὰ μοι ἀνάγνώσητε ἐκεῖνο τὸ περίφημον τέταρτον κεφάλαιον τῆς ἱστορίας Σας τῶν Χυξός. Μὴ λησμονῆτε, ὅτι θὰ τὸ ἀναγνώσωμεν μίαν ἑσπέραν, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα θὰ δειπνήσωμεν ὁμοῦ, κατὰ τὸ μεσονύκτιον, πρὸς τιμήν του. Θὰ διατάξωμεν τὸ δεῖπνον εἰς Παρισίους. Δὲν θὰ εἶνε θεῖον;

Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς προσεχοῦς ταύτης ἑορτῆς πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπέπιδος, ἡ καρδία τοῦ Ὁρατίου ἐσκίρτησεν ἐκ χαρᾶς καὶ ὁ ὀφθαλμός του ἐφωτίσθη.

— Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀναγνώσω μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν. Παραχωρήσατέ μου δέκα εἰσέτι ἡμέρας.

— Δέκα ἡμέραι εἶνε εἰς αἰών, ἀνέκραξεν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐστὲ συνεπής, ἄλλως διαλύομεν τὰς σχέσεις. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν οὗτος ἀπεμακρύνετο τῷ παρήγγειλεν.—Ὅταν ἐπανίδητε τὸν κ. δὲ Μιραβὰλ ἐστὲ προκλητικός, ἀλλ' ἐστὲ ἐπιτήδειος.

— Αὐτὸς ἐπιτήδειος! ἀνέκραξεν ἡ κ. Βερέτς, μείνασα μόνη μετὰ τῆς θυγατρός της· θὰ τῳ ἦτο εὐκολώτερον νὰ διαπεράσῃ τὴν λίμνην κολυμβῶν.

— Εἶνε πάλιν κἀνὲν ἐπίγραμμα κατ' αὐτοῦ; εἶπεν ἡ κ. Κορνέϊλ θυμωδῶς.

— Ἀφοῦ τὸν ἀγαπῶ τοιοῦτον, οἷος εἶνε, τῇ ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ της, τί ἄλλο θέλεις; Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸν κ. δὲ Μιραβὰλ ἔχεις ἄδικον ν' ἀνησυχῇς. Φρονῶ ὅτι μᾶς ἀνήκει ἐντελῶς.

— Ἐγὼ δὲν φρονῶ οὕτως, ἀπεκρίθη.

— Ὅπως δήποτε, φιλτάτη μου, πρέπει νὰ τον περιποιώμεθα, διότι γνωρίζω ἐξ ἀσφαλοῦς πηγῆς....

— Σκοπεύεις νὰ μὲ πληροφορήσῃς, διέκοψεν ἡ κ. Κορνέϊλ περιφρονητικῶς, ὅτι ἔχει εἰσόδημα διακοσίων χιλιάδων φράγκων καὶ ὅτι ὁ Ὁράτιος εἶνε ὁ κληρονόμος του. Τὰ μηδαμινὰ ταῦτα πράγματα ἔχουν διὰ σὲ μεγάλην σπουδαιότητα.

Μετά τινας δὲ στιγμάς:

— Εἰπῆτε λοιπὸν εἰς τὸν Ὁράτιον νὰ καλέσῃ τώρα γρήγορα τὸν μαρκήσιον, εἰς πρόγευμα μεθ' ἡμῶν.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Σήμερον ἀπέρχεται εἰς Χάβρην τὸ πλήρωμα τοῦ Β'. Ἑλληνικοῦ θωρηκτοῦ Σπέτσαι, ὡς καὶ αἱ μηχανικοὶ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κ. κ. Καψάλης, Νικητόπουλος, Προσαλέντης καὶ Ἀντωνιάδης, ἵνα παρασταθῶσιν εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν μηχανῶν τοῦ Γ'. Ἑλληνικοῦ θωρηκτοῦ Ψαρά.—Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν παρουσιάσθη ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου εἰς τὸν Ἀντιβασιλέα Κωνσταντῖνον ὁ νέος πρεσβυς τῆς Τουρκίας Νεδὶμ βέης ἐπιδόσας αὐτῷ τὰ διαπιστευτήριά του γράμματα.—Ὡς ὑποφήφιος ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἀναφέρεται ὁ κ. Θεόφραστος Παπαδάκης, τέως διευθυντὴς ἐν Παρισίοις τῆς Τραπέζης Κωνσταντινουπόλεως.—Ἀπευθύνονται εἰς τὴν κυβέρνησιν αἰτήσεις, ὑπὸ Γάλλων ἐργολάβων, ἵνα παραχωρηθῇ αὐτοῖς ἡ ἐξόρυξις πετρελαίου ἐν Ζακύνθῳ.—Ὑυρκαιὰ κατέκαυσε μέγα μέρος τῶν δασῶν Κάτω Νέρλο παρὰ τὴν Ἄμφισσαν καὶ ἐν Εὐβοίᾳ παρὰ τὸ ὄρος Κανδύλι.—Ὁ κ. Βλ. Σκορδέλης ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν Διδασκαλικοῦ Ὁδηγοῦ ἤτοι θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ ὁδηγοῦ τῶν δημοτ. σχολείων καὶ Παρθεναγωγείων.—Ἡ ἐπισκευὴ τοῦ θωρηκτοῦ «Ὕδρας», ἀρξαμένη ἤδη, θὰ διαρκέσῃ περὶ τοὺς 2—2½ μῆνας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην θὰ εἶνε ἕτοιμον καὶ τὸ ἕτερον θωρηκτὸν «Σπέτσαι» ἀμφότερα δὲ θ' ἀποπλεύσωσι τότε ὁμοῦ κατευθυνόμενα εἰς Πειραιᾶ.—Δονήσεις σεισμοῦ ἀλλεπάλληλοι συνέθησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐν Ζακύνθῳ ἄνευ τινος ἀπευκταίου. Καὶ ἐν Βόλῳ ἐπίσης ἐγένετο δόνησις σεισμοῦ ἰσχυρά.—Ἐδημοσιεύθη Β. Διάταγμα, δι' οὗ αἱ Ὀλυμπιάδες θὰ τελῶνται ἀνὰ τετραετίαν πλήρη, τοῦ ὑπολογισμοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1888, καθ' ὃ ἐτελέσθη ἡ Δ'. Ὀλυμπιάς. Ἡ Ε' Ὀλυμπιὰς θέλει τελεσθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1892, ἡμέρα δὲ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς ὁρίζεται ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν 25 Μαρτίου.

Μεταξὺ τῶν νέων διορισμῶν, δι' ὧν ὀλίγα ἐκ τῶν κενῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ἐπληρώθησαν, μετ' ἰδιαζούσης χαρᾶς ἀναφέρομεν τὸν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου ἡμῶν κ. Ν. Γ. Πολίτου, ἐκ τῶν διευθυντῶν τῆς Ἑστίας. Ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης ἀκμαῖος ἐργάτης τῆς φιλολογικῆς ἡμῶν δράσεως καὶ συγγραφεὺς διακεκριμένος, πρῶτος δὲ παρ' ἡμῖν συστηματικῶς ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν περισυναγωγὴν καὶ μελέτην τῶν ζώντων μνημείων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ταχέως διὰ τῶν ἔργων καὶ τῆς διδασκαλίας του θ' ἀποδώσῃ τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ μείζονα τὴν δικαίως ἀπονεμομένην αὐτῷ ἤδη τιμήν.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἐγερθείσης ὑπουργικῆς κρίσεως ἐν Ἱσπανίᾳ ἡ βασίλισσα ἐδέχθη τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπουργείου. Νέον συνεκροτήθη ὑπὸ τοῦ Κανόβα δὲλ Καστίλλο.—Βουλγαρικὴ πρεσβεία μεταβᾶσα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Βάττεμβεργ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βουλγαρίαν, ἵνα σώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀναρχίας, εἰς ἣν περιέπεσε.—Κατὰ νομοσχέδιον ὑποβληθὲν εἰς τὴν βουλήν, τὸ Βέλγιον θὰ δανείσῃ 25 ἑκατομμύρια φρ. εἰς τὸ ἐλεύθερον κράτος τοῦ Κόγγου λαμβάνον τὴν χώραν ταύτην ὑπὸ προσωρινὴν κατοχὴν ἐπὶ 10 ἔτη.—Ἡ ὑγεία τοῦ κόμητος Καλνόκη ἐμπνέει ἀνησυχίας.—Ἐν Πρεστίνᾳ τῆς Ἀλβανίας ἐδολοφονήθη ὁ αὐτόθι πρόξενος τῆς Σερβίας.—Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἐδημιούργησε νέον παράσημον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρυσοῦν παγκόσμιον παράσημον».—Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου μετὰ τῶν θυγατέρων της, ἀπῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀνάσσης μητρός της, μετὰ ἓν δὲ περίπου δεκαπενθήμερον θὰ ἐπιβιβασθῇ τοῦ ἀγγλικοῦ θαλαμηγοῦ Ὀσβόρνης κατευθυνομένη διὰ Κερκύρας εἰς Ἀθήνας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Πλησίον χωρίου τινὸς τῆς Σπάρτης, ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου κ. Τσούντα ἀνεκαλύφθησαν πλεῖστα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα, οἷον κέραμοι, πήλινα ἀγγεῖα, πήλιναι κεφαλαὶ βοῶν, ὀρειχάλκινα ἀγαλμάτια, χρυσοῦς πολυέλαιος, βάθρα μετ' ἐπιγραφῶν, τάφοι Ρωμαϊκοί, ἐν οἷς καὶ Ἑλληνικός τις καὶ χάλκινα τεμάχια ἀγγείων μαγειρικῆς· ὑποτίθεται ὅτι ἐκεῖ ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος.—Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενὴς κ. Ἰωάννης Δημητρίου ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἀχαιολογικὴν Ἑταιρίαν 9 κιβώτια περιέχοντα διάφορα ἀντικείμενα ἀρχαίας τέχνης, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ πολυτεχνείῳ φερωνύμου αὐτοῦ συλλογῆς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Κατὰ τὴν προσεχῆ θεατρικὴν περίοδον παρασταθήσεται ἐν Μιλάνῳ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου *Scala* τὸ νέον μελόδραμα ἡ Λιονέλλα τοῦ κ. Σ. Σαμάρα.—Μετὰ τὴν ἀτμοσάλπιγγα, περὶ ἧς ἐγράφομεν προχθές, ἰδοὺ ἡ γιγαντιαία βαθυδάρβιτος. Ὁ καθηγητὴς Γεύερ, ἐξ Ἀμερικῆς σκοπὸν ἔχει νὰ περιέλθῃ τὴν Εὐρώπην, ἵνα ἐκπλήξῃ τὸν κόσμον διὰ τῆς βαθυδαρβίτου (contre basse), ἣν ἐφεῦρε καὶ ἥτις ἔχει μῆκος 4 μέτρων καὶ 10, πλάτος δὲ 2 καὶ 85. Ἀλλ' ὁ κ. Φίλιππος Ἄτο, ἐκ Βάρης ἐκπλήσσει ἡμᾶς ἔτι πλειότερον διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ρινοαυλοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ἐκτελῇ μουσικήν, φυσῶν διὰ τῆς ρινός, ἥτις ἀναπληροῖ τὰ χείλη. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἔχει τὸ σχῆμα μικρᾶς σάλπιγγος. Ἀναμφιβόλως ἑκατομμύρια θὰ ἀπελάμβανεν ὁ συνθέτης, ὅστις θὰ ἐπαρουσίαζε τριῳδίαν διὰ τὰ τρία παράδοξα ταῦτα ὄργανα.—Ἐπανῆλθεν ἐνταῦθα ὁ πλαγιαυλητὴς κ. Εὐρυσθένης Γκίζης.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κυρία Α. Α. Μόνον ἐπὶ Καρόλου τοῦ Μεγάλου τὸ φύλλον ὑμῶν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐξομολογῇ, καὶ τοῦτο ἐὰν ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ θνήσκοντος δὲν εὑρίσκετο ἀνήρ.—Ἄλλ. Πόρον. Λέγουσιν, ὅτι εὐφυὴς καὶ μορφωμένος νέος ὡς ὑμεῖς δὶν εἶνε προληπτικός· λοιπὸν θέλετε νὰ διαψεύσητε τὴν ἰδέαν ταύτην; ἢ ν' ἀποδείξητε ὅτι εἴσθε;.... Αὐτὸ ἀκριβῶς, ὅπερ σᾶς ἔτυχε τελευταῖον συνέθη καὶ τῷ Liszt, ὅστις δὲν ἔλειψε νὰ δώσῃ ἓν δεῖγμα ἔτι τῆς εὐφυολογίας του: Εἶνε 13 οἱ συνδαιτημόνες· ὁ ἀμφιτρύων στενοχωρεῖται. Ὁ Liszt παρατηρῶν τοῦτο λέγει: «Μὴ ἀνησυχῆτε, σᾶς ὑπόσχομαι νὰ φάγω διὰ δύο.»—Περιττῷ. Οἱ ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς, ἵνα καταστήσωσι τὰς θυγατέρας των γενναίας, προσδένουσι πολλάκις τὸν βραχίονα τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρός των καὶ καίουσιν αὐτοὺς συγχρόνως, παρατηροῦντες τὶς ἐκ τῶν δύο ὑφίσταται μετὰ πλειοτέρας γενναιότητος τὸν πόνον. Ἐχεδὸν δὲ πάντοτε νικᾷ.... ἡ κόρη. Δὲν εἶνε καὶ τοῦτο δεῖγμα γενναιότητος;—Φίλῳ Σμυραίῳ. Τὰ γραμματόσημα.... ἦσαν περιττά. Τὰ δὲ ποιήματα καίτοι δὲν στεροῦνται οὐδὲ χάριτος οὐδὲ ποιᾶς τινος ποιήσεως... ἐκρίθησαν ἀκατάλληλα. Ἀγνοοῦμεν τίνες ποιηταὶ ἀχρησίμευσαν ὑμῖν ὡς διδάσκαλοι, βεβαίως ὅμως παρημελήσατε τὴν δημοτικὴν ποίησιν, ἧς ἡ μελέτη θὰ ἠγγυᾶτο ὑμῖν πλείονα ἐπιτυχίαν.—Ι. Κ. Ρ αγκούν. Ἐνεγράφητε, συνδρομὴ ἐλήφθη, φύλλα ἐστάλησαν ἐξ ἀρχῆς.—Γ. Μ. Χίον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς ἐνεργείας καὶ ἀναμένομεν ταχεῖα ἀποτελέσματα. Παραγγελία ἐξετελέσθη.—Μ. Κ. Ἀράμαν. Ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν καὶ

ἔγράψαμεν ὅπως δοθῇ ὑμῖν ἡ ἀπόδειξις. — Φίλῳ Μ. Αἱ Σειρῆνες κατῴκουν ἐν Ἰταλίᾳ, ἐτραγῴδουν θαυμάσια καὶ ἔπρωγον τοὺς ἐραστάς των, ὧν τὰ ὀστᾶ ἀπετέλουν λόφον ὑψηλόν. Αὐτὰ λέγων ὁ Ὅμηρος. Σεῖς δὲ προμηθεύθητε κηρόν. — Ἀρ. Τ. Σίφνον. Ἑλληνικωτέραν καὶ ἀκριβεστέραν προτείνομεν τὴν λέξιν τεχνοπαίγνιον. — Συνδρομητρία. Ἡμεῖς ἔχομεν ἕνα ὁρισμὸν ἀκόμη καλήτερον τοῦ ἰδικοῦ σάς. «Αἱ μικραὶ κόραι εἶνε γυναῖκες μικρότεραι μὲν τῶν ἄλλων ἀλλὰ γυναῖκες. Ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας της ἡ γυνὴ μόνον κατὰ τὰς διαστάσεις δύναται νὰ αὐξήσῃ. Ἀλλ' ἐὰν αἱ γυναῖκες οὐδέποτε εἶνε παιδία ἐξ ἄλλου ὅμως οὐδὲ γραῖαι εἶνέ ποτε.» Αὐτὰ λέγει ὁ Ἀλφόνσος Κάρρ. Ἂν νομίζητε, ὅτι οἱ νόστιμοι δριαμοὶ εἶνε καὶ οἱ ἀληθεῖς, ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀκόμη νοστιμώτεροι· ἡ ἀλήθεια ὅμως δὲν παύει οὖσα ἀλήθεια καὶ ὁ πίθηκος τοῦ μύθου, ὅστις ἔπνιξε τὸ πιθηκόπουλόν του διὰ τῶν πολλῶν ἐναγκαλισμῶν καὶ φιλόστοργος ἦτο καί... παιδοκτόνος. — Φίλῃ τῆς Ἀδριανῆς. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἐχούσης καὶ ἄρωμά τι σχολαστικότητος δὲν ἐπειθόμεθα ὅτι εἶσθε ὑπερυπερυπερδεκαέτις θὰ ἠρνούμεθα ὑμῖν ἀπάντησιν. Καὶ ἐὰν ἐκ τοῦ χονδροῦ ὕφους δὲν διεκρίνομεν τὴν ἀσχημίαν τοῦ φύλου σας δὲν θὰ ἐλέγομεν ὑμῖν:; — Διὰ νὰ σκέπτεσθε οὕτω.... ἀπὸ πολὺ μικρὸν θὰ σᾶς ὡδήγουν εἰς τὸ θέατρον.... — Μ. Ι. Κ. Κ)πολιν. Ε. Β. Μόσχαν. Στ. Ι. Ἀρ. Μολάους. Ἀδ. Ε. Π. Σῦρον. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Περικλεῖ Κ)πολιν. Κάποιος Δαμαρτῖνος σᾶς ἐμιμήθη εἰπών:

Oh mon coeur, ne bats pas si vite,
Sommeille, mon coeur, si tu peux.

ἀφοῦ βέβαια ἀνέγνωσε τοὺς στίχους σας:

Ὦ καρδιά μου, ἀργότερα κτύπα.
Ἄχ! κοιμήσου ἐὰν ἠμπορῇς.

Καὶ νὰ μὴ σᾶς ἀναφέρῃ τοὐλάχιστον ὁ ἀδιάκριτος!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Arndts, Ρωμαϊκὸν Δίκαιον, μετάφρασις Ι. Θ. Κυριακοῦ δικηγόρου. Τόμος Β'. Τεῦχος 12ον.

Ἑλλάς, περιοδικὸν τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ Φιλελληνικοῦ Συλλόγου. Ἔτος Β'. Τεῦχος Γ'.

Κληρονομικὸν Δίκαιον, τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ. Μελέτη ἱστορικὴ καὶ πρακτική, πρωτεύσασα κατὰ τὸν Β' Σγούτειον Διαγωνισμόν, ὑπὸ Ἀντωνίου Μομφεράτου.

Ἀγγέλλονται

Πλήρης συστηματικὴ Παιδαγωγική, περιέχουσα τὴν Γενικὴν Παιδαγωγικὴν καὶ τὴν Ἐφηρμοσμένην Παιδαγωγικήν, ὑπὸ Ἠλία Δασσαρήτη, τέως διευθυντοῦ τῶν ἐν Ἠπείρῳ Ζωγραφείων Διδασκαλείων.

ΕΚΠΤΩΣΙΣ 75 ο/ο ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἀπὸ 1ης Ἰουλίου

ΑΝΟ[redacted]ΕΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΦΡ. **3** ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ (2,60)

(Αἱ ἐγγραφαὶ λήγουσι τῇ 31 Ἰουλίου)

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ
ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ
ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ
15 — Ὁδὸς Καπνικαρέας — 15

Ἠλεκτρικοὶ κώδωνες, ἠλεκτρικαὶ ἰατρικαὶ συσκευαί, τηλέφωνα δι' οἰκιακὰς καὶ μεγάλας ἀποστάσεις, ἐγκαταστάσεις ἠλεκτρικοῦ φωτὸς τροφοδοτούμεναι ὑπὸ τῶν ἐγκατεστημένων ἐν Ἀθήναις ἠλεκτρικῶν σταθμῶν. Ὄργανα ἐναντίον τῆς πυρκαϊᾶς, ἀλεξικέραυνα, ἐπιστημονικὰ ἐργαλεῖα δι' οἱανδήποτε χρῆσιν.

Προμήθεια ἐργαλείων. — Ἐγκαταστάσεις. — Ἐργασία ἐπιστημονική. — Τιμαὶ ἐκτάκτως μέτριαι.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ
Ὁδ. Αἰόλου, ἀριθ. 195-197
Ἐκτυποῦνται
ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ
ἐπικεφαλίδες σφραγῖδες
παντὸς εἴδους, πάσης ποιότητος
ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ
Εὐρωπαϊκῶν Καταστίχων

ΚΟΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ πεπειραμένος συνιστᾶται θερμῶς ὑπὸ τῆς «Ἑβδομάδος» εἰς πάντα θέλοντα νὰ διδαχθῇ τὴν Ἀγγλικήν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖόν μας.

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ
Ὀδοντοϊατρὸς
Ὁδ. Πατησ. 9

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.30π	11.10	12.30	Πάτραι ἀν.	6.45π	11.30	—
Ἀθῆναι »	7.—	11.45	1.—	Αἴγιον »	8.25	12.46	—
Κόρινθος ἀφ.	9.52	2.55	4.17	Κόρινθος »	12.—	4.25	6.50π
Αἴγιον »	1.36	6.15		Ἀθῆναι ἀφ.	3.07	7.25	10.10
Πάτραι »	2.55	9.55		Πειραιεὺς »	3.35	7.55	10.40

Τμῆμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

Κόρινθος ἀν.	3.20 μ. μ.	Μύλοι ἀν.	7.40 π. μ.
Ἄργος ἀφ.	5.30 »	Ναύπλιον »	8.45
Ναύπλιον »	6.05 »	Ἄργος ἀφ.	9.20
Μύλοι »	6.08 »	Κόρινθος »	11.30

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου

	π.μ.	μ.μ.	π.μ.		π.μ.	μ.μ.	
Πάτραι ἀν.	7.05	3.30	5.30	Πύργος ἀν.	6.10	3.35	
Ἀχαΐα ἀφ.	7.55	4.20	6.30	Ἀμαλιὰς »	7.35	5.—	
Μανωλὰς »	9.—	5.24	—	Γαστούνη »	8.05	5.32	
Γαστούνη »	10.—	6.21	—	Μανωλὰς »	9.02	6.30	
Ἀμαλιὰς »	10.31	6.52	—	Ἀχαΐα »	10.07	7.35	6 μ.
Πύργος »	11.55	8.15	—	Πάτραι ἀφ.	10.55	8.25	7 π.

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐναλλάξ. Τοπικαὶ ἀμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΓΑΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΕΝ ΕΛΛΑΔ
Τιμᾶται Δραχμῆς

REVUE
POLITIQUE ET LITTÉRAIRE
REVUE BLEUE
Paraissant le Samedi
Six mois 20 fr. Un an 35
PARIS
111. Bd. St Germain 111.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ